
STRATEGIA ROZWOJU WSPÓŁPRACY SUBREGIONU BRZESKIEGO NA LATA 2014–2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025

PLAN DZIAŁAŃ W OBRĘBIE OBSZARU FUNKCJONALNEGO
SUBREGIONU BRZESKIEGO

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Zespół Redakcyjny

Marcelina Gabryś, Sylwia Kopek, Artur Kubica, Izabela Małysz, Marzena Manowita,
Ewa Mrowiec, dr Bożena Sikora, Bartosz Tyrna, Mateusz Werpachowski

Cieszyn – Brzeg 2014 r.

Projekt nr 37/MOF/2/2013: „Wzmocnienie efektywnej współpracy i integracji JST w obszarze funkcjonalnym Subregionu Brzeskiego poprzez rozwój powiązań funkcjonalnych”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POPT 2007-2013. Nr umowy: DPT/BDG-II/POPT/99/14 z dnia 25 czerwca 2014 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Plan działań w obrębie systemu inwestycyjnego i rynku pracy	7
2.1. Pogłębiona diagnoza	7
2.2 Plany wykonawcze w obrębie systemu inwestycyjnego i rynku pracy	22
3. Plan działań w obrębie rewitalizacji tkanki miejskiej, kształtowania przestrzeni publicznych i zarządzania zasobami przyrodniczymi i wodnymi	27
3.1. Pogłębiona diagnoza	27
3.2 Plany wykonawcze obrębie rewitalizacji tkanki miejskiej, kształtowania przestrzeni publicznych i zarządzania zasobami przyrodniczymi i wodnymi.....	43
Spis tabel	53
Spis wykresów.....	54

1. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zawiera szczegółowy plan realizacji zadań przewidzianych do realizacji w *Strategii rozwoju współpracy Subregionu Brzeskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do roku 2025. Program rozwoju obszaru funkcjonalnego Subregionu Brzeskiego*. Opisy sposobu realizacji zadań przedstawione są na ujednoliconych kartach zadań, które zawierają uzasadnienie realizacji każdego zadania (jako wynik przeprowadzonej diagnozy obszaru). Plany wykonawcze obejmują następujące elementy: cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań, opisy działań, potencjał realizacyjny działań, zdefiniowanie dla każdego celu i działania grupy beneficjentów, harmonogramu, szacunkowych kosztów realizacji, źródeł finansowania i wskaźników.

Celem opracowania planów wykonawczych jest bardziej przejrzyste wskazanie korzyści i kosztów w ramach realizacji poszczególnych celów operacyjnych zawartych w Strategii. Należy podkreślić, iż poszczególne zadania wskazane do realizacji w niniejszych planach wykonawczych mogą być wdrażane przy wykorzystaniu różnych modeli organizacyjnych:

- Zadania (inwestycje) indywidualne. Inwestor – w większości przypadków samorząd szczebla gminnego lub powiatowego – realizuje samodzielnie zadanie wskazane w planie wykonawczym, którego efekt realizacji widoczny będzie na obszarze całego Subregionu (np. inwestycja w zakresie uzbrojenia terenu inwestycyjnego na obszarze jednego z partnerów porozumienia oddziaływać będzie na rynek pracy na obszarze całego Subregionu);
- Projekty zintegrowane. Zadania (inwestycje) w ramach planu wykonawczego stanowią części składowe większego projektu, w ramach którego zakłada się oprócz celów częściowych osiągnięcie znaczących efektów synergicznych w skali Subregionu.

Koncepcja rozwoju Subregionu Brzeskiego preferuje realizację projektów w formule modelu projektów zintegrowanych. W ramach Programu rozwoju obszaru funkcjonalnego Subregionu Brzeskiego oraz niniejszego Planu działań w obrębie obszaru funkcjonalnego, cele operacyjne są potencjalnie tożsame z zakresami projektów zintegrowanych w ramach poszczególnych planów.

W ramach opracowania planów wykonawczych nie dokonano podziału zadań ze względu na ich skalę ważności. Odstąpiono od tego ze względu na fakt, że działanie i sposób pracy Subregionu Brzeskiego opiera się głównie na podejmowaniu projektów, które mogą uzyskać dofinansowanie ze środków zewnętrznych, głównie Unii Europejskiej. Członkowie Subregionu Brzeskiego w głównej mierze wyszukują szans na dofinansowanie dla wspólnych projektów i wtedy podejmowana jest decyzja o przystąpieniu do danego projektu / zadania. Dlatego istotnym czynnikiem przy wyborze modelu jest identyfikacja potencjalnych źródeł finansowania. Poszczególne cele operacyjne oraz uszczegółowienie ich zakresu sformułowano tak, aby otwierały one możliwości do wykorzystania zewnętrznego finansowania (w tym ze środków Unii Europejskiej), co warunkuje skuteczność działań w ramach system wdrażania Planu

Należy podkreślić, że w ramach podania kosztów zadań wskazano wyłącznie szacunkową kwotę przypadającym na poszczególne lata, która pozwala na zbilansowanie potrzeb środków w wymiarze wieloletnim, z uwzględnieniem priorytetów procesu planowania.

Konieczne jest podkreślenie w tym miejscu współpracy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego przy opracowywaniu niniejszego Planu, ich zaangażowanie i wypracowanie wspólnych rozwiązań. Integracja obszaru w wymiarze gospodarczym, społecznym czy infrastrukturalnym musi być wyrazem współpracy wszystkich zaangażowanych podmiotów, czego przykładem jest przedmiotowy dokument.

2. Plan działań w obrębie systemu inwestycyjnego i rynku pracy

2.1. Pogłębiona diagnoza

Podstawowym warunkiem dla dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego jest tworzenie możliwie optymalnych warunków dla rozwoju biznesu. Trzeba przy tym pamiętać, że możliwości działania samorządów w zakresie stymulowania rozwoju biznesu są ograniczone. Współpraca samorządów w ramach podejmowania zintegrowanych i spójnych działań może przynosić jednak wymierne efekty w zakresie poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a tym samym oddziaływać na rynek pracy. W tym obszarze kluczowe wydaje się zapewnienie wydajnego systemu komunikacyjnego oraz stworzenie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej obszaru funkcjonalnego Brzegu.

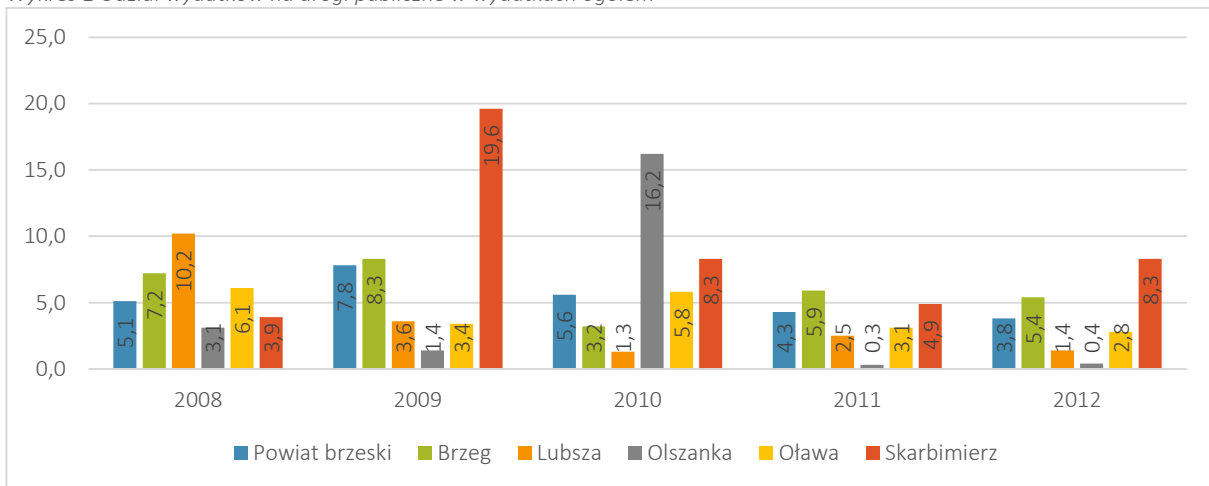
Lokalizacja obszaru jest jednym z jego zasadniczych potencjałów, Subregion Brzeski jest korzystnie położony pomiędzy dwoma obszarami aglomeracyjnymi – wrocławskim i opolskim. Odległość do każdego z nich jest zbliżona i wynosi ok. 43 km (licząc od rdzenia subregionu). Jednocześnie równolegle do analizowanego obszaru przebiega autostrada A4 stanowiąca kluczową arterię komunikacyjną o znaczeniu ogólnoeuropejskim, łącząca zachód Europy z Ukrainą (jest to najdłuższa autostrada w kraju, o przebiegu równoleżnikowym, stanowiąca polski odcinek drogi międzynarodowej E40). Najbliższy węzeł autostradowy znajduje się ok. 13 km od stolicy Subregionu, co stanowi istotny czynnik budowy przewagi konkurencyjnej regionu, również w zakresie budowy trwałego i stabilnego wzrostu gospodarczego. W kontekście dostępności komunikacyjnej warto podkreślić dwie drogi o znaczeniu ponadregionalnym przebiegające przez obszar. Są nimi:

- Droga krajowa nr 94 (DK94) – relacji Chojnów – Kraków (Balice), przebiegająca równolegle do autostrady A4, stanowiąca jej bezpłatną alternatywę,
- Droga krajowa nr 39 (DK39) – relacji Łagiewniki - Kępno – szlak komunikacyjny o długości 116 km prowadzący przez województwa: dolnośląskie, opolskie i wielkopolskie. Bezkolizyjnie i bez możliwości wjazdu lub zjazdu przecina autostradę A4 nieopodal miejscowości Owczary (na terenie gminy wiejskiej Oława).

Poza wskazanymi powyżej szlakami komunikacyjnymi, sieć drogową Subregionu Brzeskiego tworzą drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie.

Subregion Brzeski mimo znaczących arterii komunikacyjnych o zasięgu krajowym i międzynarodowym jest zarazem jednym z terenów o najniższym wskaźniku gęstości dróg o nawierzchni twardej. Biorąc pod uwagę dane dostępne dla powiatu brzeskiego omawiany współczynnik wynosi 79,9 km na 100 km². Świadczy to o nieprzystosowaniu sieci dróg na terenie Subregionu Brzeskiego biorąc pod uwagę wzrastające natężenie ruchu drogowego, implikujące zwiększone obciążenia komunikacyjne. Dodatkowo zidentyfikowano brak rozwiązań o charakterze kompleksowym umożliwiającym usprawnienie ruchu w Brzegu oraz jego obszarze funkcjonalnym. W wyniku realizowanych inwestycji następuje rozwój sieci dróg na obszarze Subregionalnym oraz poprawa jej jakości.

Wykres 1 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem

Źródło: na podstawie danych GUS

Elementem zwiększającym dostępność komunikacyjną Subregionu jest relatywnie bliski dystans dzielący gminy obszaru funkcjonalnego do Portu Lotniczego Wrocław S.A. (odległość pomiędzy lotniskiem a rdzeniem obszaru wynosi niespełna 70 km). Sprawne dotarcie na lotnisko umożliwia autostrada A4. Budowanie rozwoju gospodarczego Subregionu Brzeskiego powinno się opierać na wykorzystaniu jego potencjałów, w tym dostępności transportowej. Do kluczowych czynników w tym zakresie należą: omawiany nieodległy Port Lotniczy oraz autostrada A4.

Ważnym szlakiem transportowym przebiegającym przez Subregion Brzeski jest również rzeka Odra, chociaż infrastruktura hydrotechniczna nie pozwala w chwili obecnej na pełne wykorzystanie rzeki i nadanie jej III klasy żeglowności.

Potencjał gospodarczy Subregionu Brzeskiego tworzy 8 332 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Ponad 96% wszystkich podmiotów należy do sektora prywatnego, a jedynie 3,7% zalicza się do sektora publicznego. Największa liczba podmiotów zarejestrowana jest w głównym ośrodku miejskim obszaru. Drugą pod względem liczby przedsiębiorstw jest Gmina Oława. Łącznie na obszarze tych dwóch gmin funkcjonuje 76% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w Subregionie Brzeskim.

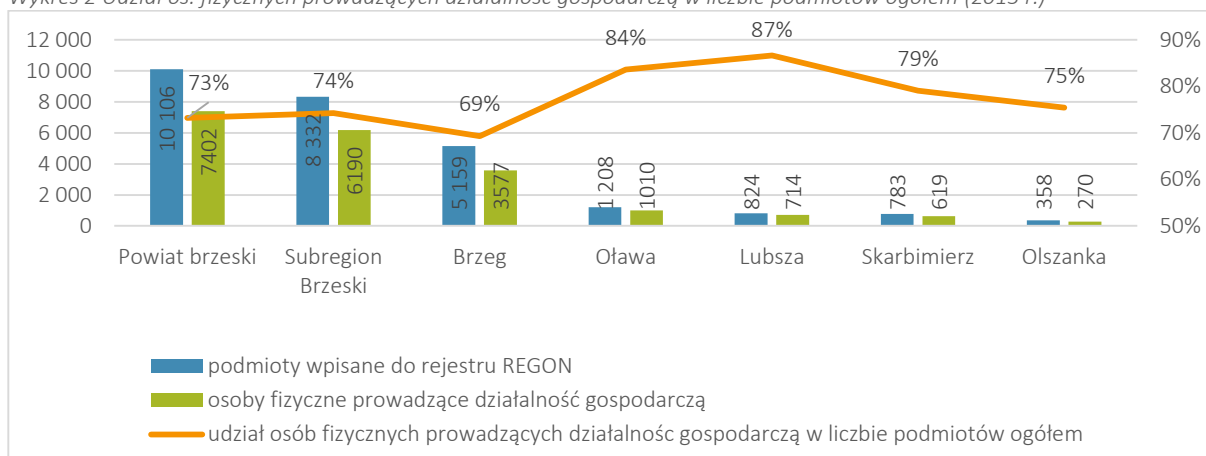
Tabela 1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

ogółem	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat brzeski	9 760	10 106	9 882	9 967	10 106
Brzeg	5 139	5 254	5 129	5 135	5 159
Lubsza	741	787	783	793	824
Olszanka	327	345	339	349	358
Oława	959	1 046	1 105	1 140	1 208
Skarbimierz	695	737	755	779	783
Subregion Brzeski	7 861	8 169	8 111	8 196	8 332

Źródło: na podstawie danych GUS

Zdecydowana większość przedsiębiorstw Subregionu Brzeskiego to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Największym udziałem w tym zakresie charakteryzują się Lubsza oraz Oława, a najmniejszym Miasto Brzeg, co jest charakterystyczne dla ośrodków miejskich, które często są siedzibami większych przedsiębiorstw.

Wykres 2 Udział os. fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów ogółem (2013 r.)

Źródło: na podstawie danych GUS

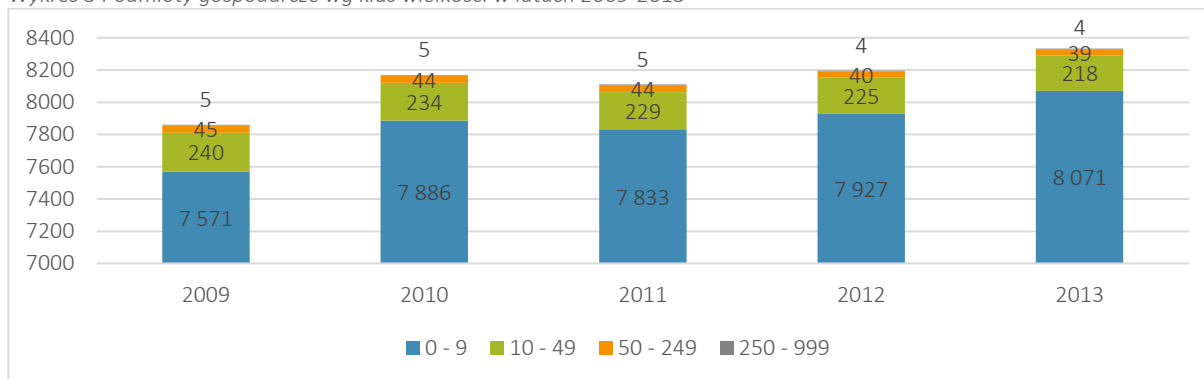
W Subregionie Brzeskim brak jest podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 1 000 pracowników. W województwie opolskim jest ich 10, a w dolnośląskim 61. Subregion Brzeski wyróżnia odsetek firm zatrudniających od 0-9 pracowników. Jest ich 8 071 i stanowią, aż 96,87% ogółu podmiotów gospodarczych (średnia dla województwa opolskiego wynosi 95,83%, a dolnośląskiego 96,33%). Dobrze rozwinięta mała przedsiębiorczość, nastawiona głównie na świadczenie usług i drobną wytwórczość (handel, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe) stanowi o charakterze lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy Subregionu Brzeskiego. Liczba podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników wynosi 218. Przedsiębiorstwa zatrudniające od 250 do 999 pracowników znajdują się jedynie w Brzegu. W latach 2009 -2013 nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych, który w największej mierze dotyczył tych najbardziej licznie występujących w Subregionie, a więc zatrudniających do 9 osób. W przypadku wszystkich pozostałych jednostek w 2013 roku w stosunku do 2009 nastąpił spadek liczby przedsiębiorstw. Brak dużych inwestorów zatrudniających ponad 1 000 pracowników może wynikać z niskiej atrakcyjności inwestycyjnej oraz braku terenu o dużej powierzchni przeznaczonej pod zakład produkcyjny.

Tabela 2 Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w 2013 roku

jednostka terytorialna	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999
Powiat brzeski	9 764	287	48	7
Brzeg	5 007	120	28	4
Lubsza	801	21	2	0
Olszanka	344	13	1	0
Oława	1 161	41	6	0
Skarbimierz	758	23	2	0
Subregion Brzeski	8 071	218	39	4
Udział w ogólnej liczbie podmiotów - Subregion	96,87%	2,62%	0,47%	0,05%
Udział w ogólnej liczbie podmiotów - Polska	95,59%	3,57%	0,73%	0,09%

Źródło: na podstawie danych GUS

Wykres 3 Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w latach 2009-2013

Źródło: na podstawie danych GUS

Poziom przedsiębiorczości wyrażony liczbą podmiotów gospodarki narodowej w stosunku do liczby mieszkańców na obszarze Subregionu jest niższy od średniej dla województw opolskiego (996) oraz dolnośląskiego (1 194) oraz średniej krajowej (1 057). Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości (wyższy od średniej wojewódzkiej i ogólnopolskiej) odnotowano w Brzegu. Przyczyn niskiego wskaźnika przedsiębiorczości należy upatrywać albo w rolniczym charakterze danego obszaru, albo w koncentracji dużych zakładów przemysłowych. W przypadku Subregionu Brzeskiego można w większym stopniu przychylić się do pierwszej wymienionej przyczyny.

Tabela 3 Wskaźnik przedsiębiorczości w latach 2009 – 2013

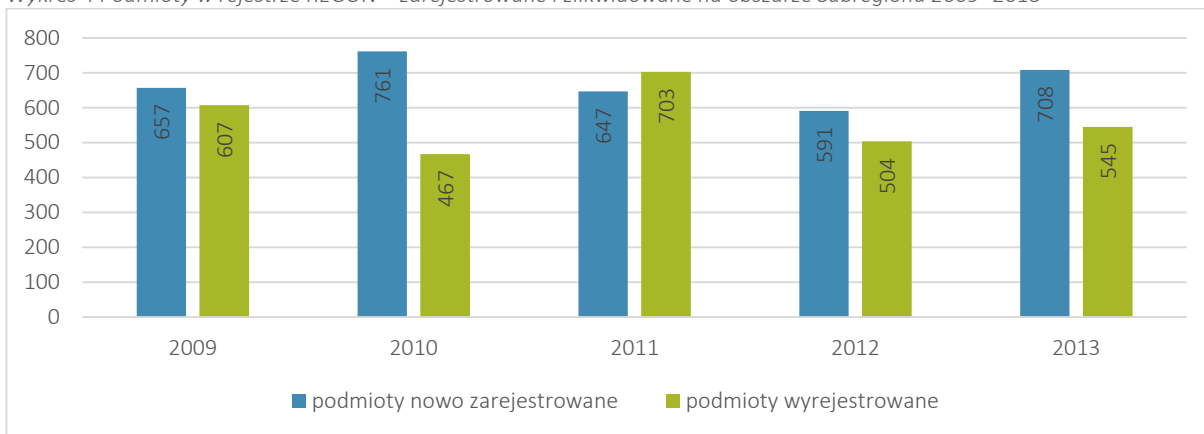
Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	981	1015	1004	1032	1057	11,4	11,9	11,6	11,9	12,1
Powiat brzeski	1059	1092	1069	1079	1099	12,3	12,7	12,3	12,4	12,6
Brzeg	1366	1400	1374	1378	1395	15,1	15,5	15,1	15,2	15,4
Lubsza	833	876	867	881	910	11,0	11,6	11,5	11,7	12,2
Olszanka	661	688	677	697	722	7,8	8,2	8,1	8,2	8,5
Oława	681	711	744	759	803	8,8	9,2	9,6	9,8	10,3
Skarbimierz	932	973	989	1018	1005	11,7	12,2	12,2	12,5	12,1
Średnia dla Subregionu	895	930	930	947	967	10,9	11,3	11,3	11,5	11,7

Źródło: na podstawie danych GUS

Mimo niższego niż średnia wojewódzka wskaźnika przedsiębiorczości na terenie Subregionu Brzeskiego, liczba podmiotów gospodarczych stale rośnie. W 2013 roku w województwie opolskim powstało 74 nowych podmiotów na 10 tys. ludności, a w dolnośląskim 113. Średnia dla Subregionu wyniosła 90, a więc była wyższa niż wartość wskaźnika dla województwa

opolskiego. Miała na to wpływ duża liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw zwłaszcza w Skarbmierzu. Najmniej zarejestrowanych zanotowano w Olszance, gdzie wskaźnik przyjął bardzo niskie wartości w badanym okresie. Liczba jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w Subregionie jest zbliżona do średniej krajowej.

Wykres 4 Podmioty w rejestrze REGON – zarejestrowane i zlikwidowane na obszarze Subregionu 2009 -2013

Źródło: na podstawie danych GUS

Liczba pracujących na terenie Subregionu Brzeskiego w latach 2003-2012 systematycznie wzrastała, poza latami 2004 oraz 2012, kiedy zanotowano spadek liczby pracujących w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost liczby pracujących zanotowano w gminach Oława (wzrost o 210% w 2012 roku w stosunku do roku 2003) oraz Skarbmierz (wzrost o 239% w 2012 roku w stosunku do roku 2003). W Brzegu oraz Lubuszy zanotowano spadek w liczbie pracujących w 2012 roku w stosunku do roku 2003 o odpowiednio 5% i 8%. W 2012 roku ogólna liczba pracujących na obszarze Subregionu wyniosła 13 545 osób, w tym 6 377 kobiet oraz 7 168 mężczyzn. Porównując strukturę pracujących wg płci, największym udziałem pracujących kobiet wśród jednostek tworzących obszar funkcjonalny w 2012 roku charakteryzowała się Olszanka (58%), a mężczyzn Skarbmierz (66%).

Tabela 4 Liczba pracujących w latach 2003-2012

ogółem	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Powiat brzeski	14 085	13 693	13 800	14 500	14 457	15 083	14 966	15 194	15 634	15 122
Brzeg	8 481	8 281	8 176	8 608	8 416	8 872	8 540	8 508	8 464	8 087
Lubusza	517	522	553	552	669	577	517	512	482	475
Olszanka	469	447	504	476	507	531	665	645	505	478
Oława	737	730	828	1 425	1 458	1 792	1 957	2 049	2 280	2 286
Skarbmierz	564	548	561	765	760	849	1 260	1 563	2 188	2 219
Subregion Brzeski	10 768	10 528	10 622	11 826	11 810	12 621	12 939	13 277	13 919	13 545

Źródło: na podstawie danych GUS

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Subregionu Brzeskiego w 2013 roku wyniosła 4 936, w tym 2 533 kobiet oraz 2 403 mężczyzn. W latach 2004-2008 notowano tendencję spadkową w liczbie bezrobotnych rejestrowanych. Rekordowo niskim pod względem liczby bezrobotnych był rok 2008, kiedy 3 520 osób pozostawało bez pracy, od tego momentu notowany jest wzrost liczby bezrobotnych. Porównując dane z roku bazowego (2003) z ostatnimi dostępnymi danymi (za rok 2013), we wszystkich jednostkach tworzących obszar funkcjonalny nastąpił spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w ujęciu procentowym najwyższy w Brzegu (40%). Biorąc pod uwagę strukturę bezrobotnych zarejestrowanych wg płci, występuje nieznaczna przewaga zarejestrowanych kobiet niż mężczyzn, co stanowi odzwierciedlenie struktury pracujących w Subregionie.

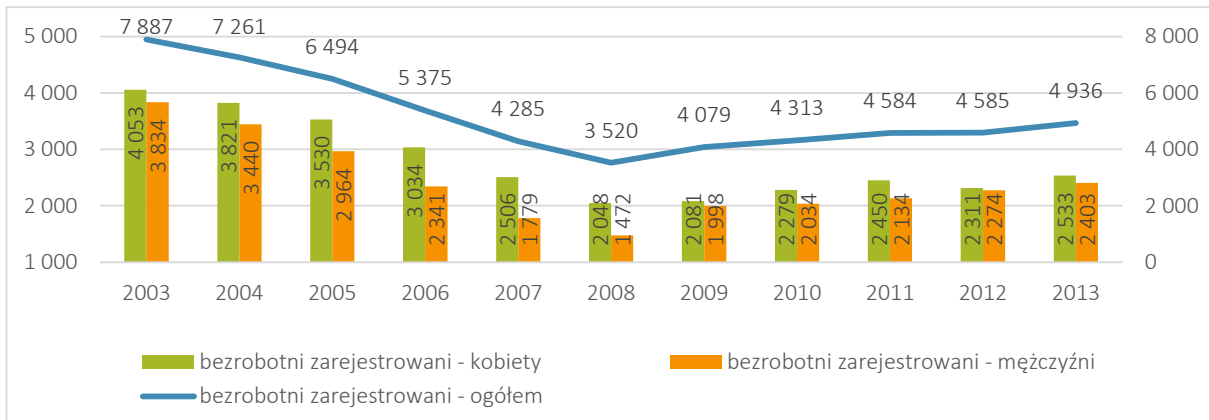
Tabela 5 Bezrobotni zarejestrowani w latach 2003-2013

ogółem	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat brzeski	10 948	10 144	9 021	7 927	6 566	5 270	5 810	6 078	6 282	6 314	6 905
Brzeg	4 281	4 017	3 628	3 035	2 500	2 021	2 225	2 234	2 422	2 309	2 557
Lubsza	1 086	987	873	798	573	468	534	605	551	617	669
Olszanka	561	494	464	383	328	246	269	280	323	339	350
Oława	1 186	1 048	884	600	409	429	649	767	790	828	873
Skarbimierz	773	715	645	559	475	356	402	427	498	492	487
Subregion Brzeski	7 887	7 261	6 494	5 375	4 285	3 520	4 079	4 313	4 584	4 585	4 936

Źródło: na podstawie danych GUS

W przeciwieństwie do zwiększającej się dysproporcji pomiędzy liczbą pracujących kobiet i mężczyzn, różnice te w przypadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie zmniejszają się. Może to z jednej strony świadczyć o zmniejszającej się chęci do formalizowania statusu bezrobotnych wśród kobiet, bądź też o występowaniu szarej strefy oferującej miejsca pracy dla kobiet.

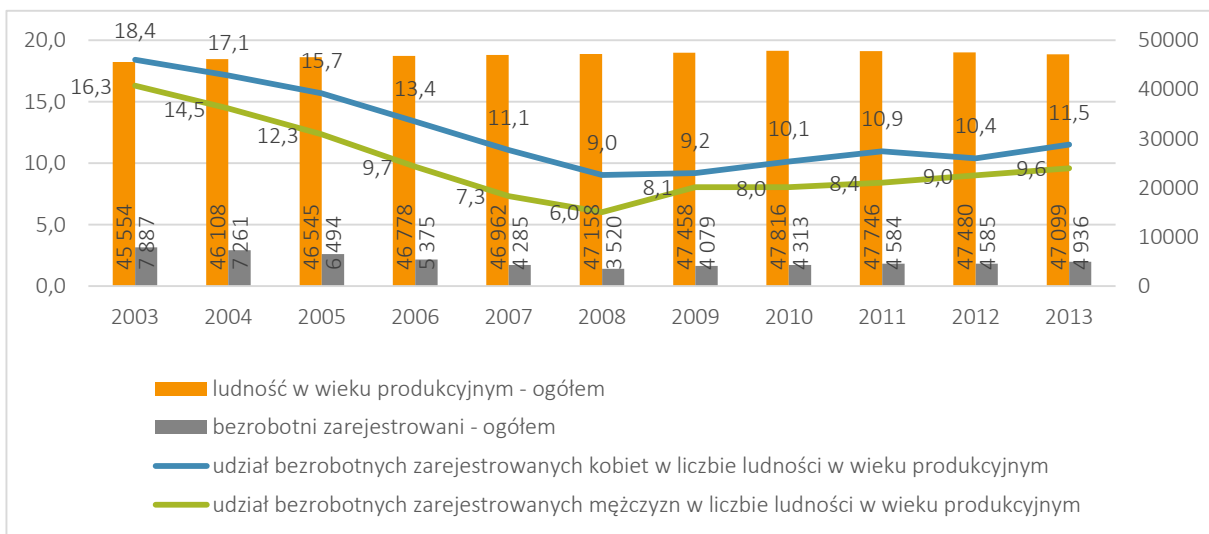
Wykres 5 Bezrobotni zarejestrowani wg płci

Źródło: na podstawie danych GUS

Obiektywnym wskaźnikiem pozwalającym na analizę zjawiska bezrobocia jest odsetek wskazujący na udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Uzyskane wartości są agregowane na poziomie gminnym, co pozwala na analizę zjawiska w perspektywie obszaru Subregionu Brzeskiego. Uśredniając udział zarejestrowanych bezrobotnych kalkulowany dla populacji znajdującej się w wieku produkcyjnym – wskaźniki Subregionu są mniej korzystne od wartości wojewódzkich. Skalkulowany współczynnik najkorzystniej kształtuje się w odniesieniu do gminy Oława. Wskaźnik osiąga wyższe wartości dla kobiet niż dla mężczyzn we wszystkich jednostkach Subregionu, oprócz Oławy.

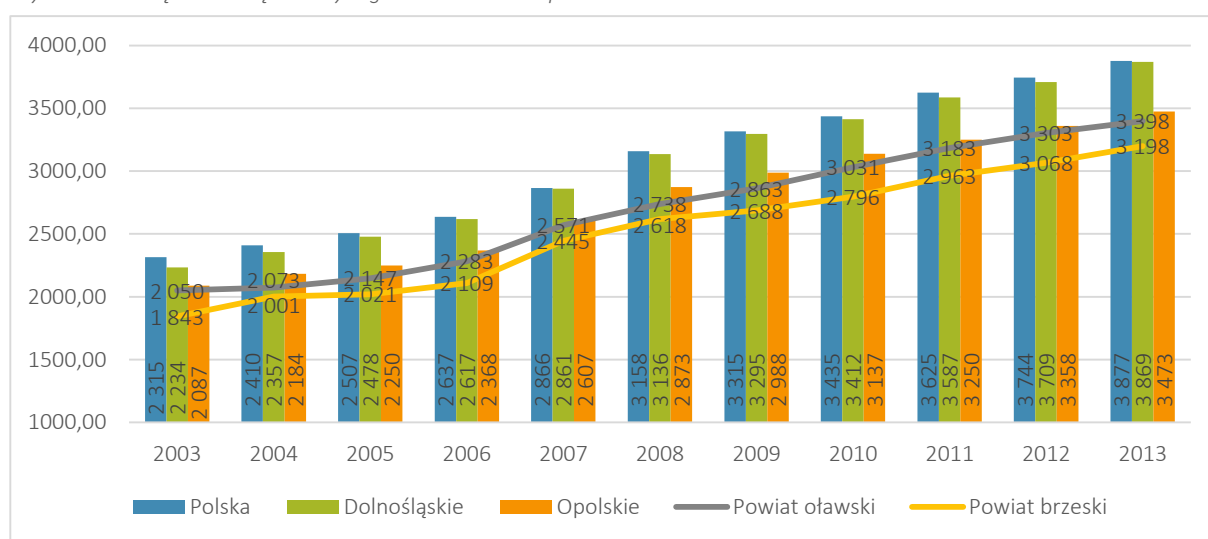
Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: na podstawie danych GUS

Subregion Brzeski należy do tych obszarów kraju, w których statystycznie zarobki nie należą do najwyższych. Podając za danymi GUS, przeciętne wynagrodzenie brutto w 2013 roku w powiecie brzeskim i oławskim było niższe niż średnia zarówno krajowa, jak i dla województw opolskiego i dolnośląskiego. Należy wziąć pod uwagę, że podana statystyka GUS nie uwzględnia podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz zatrudnionych poza granicami kraju.

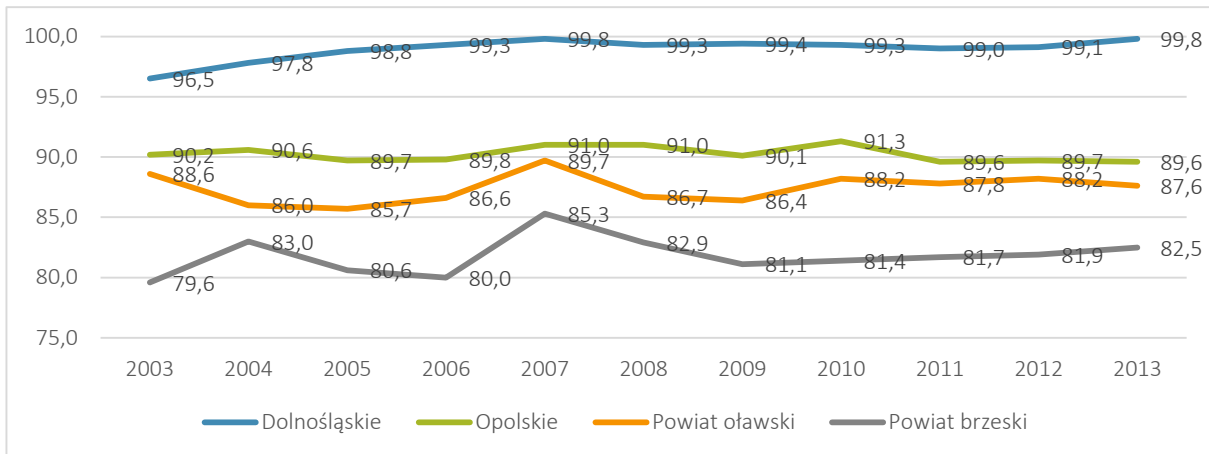
Wykres 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto - porównanie

Źródło: na podstawie danych GUS

W powiecie brzeskim zarabia się 82,5%, a w powiecie oławskim 87,6% średniej krajowej, wynoszącej obecnie 3 877 zł.

Wykres 8 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)

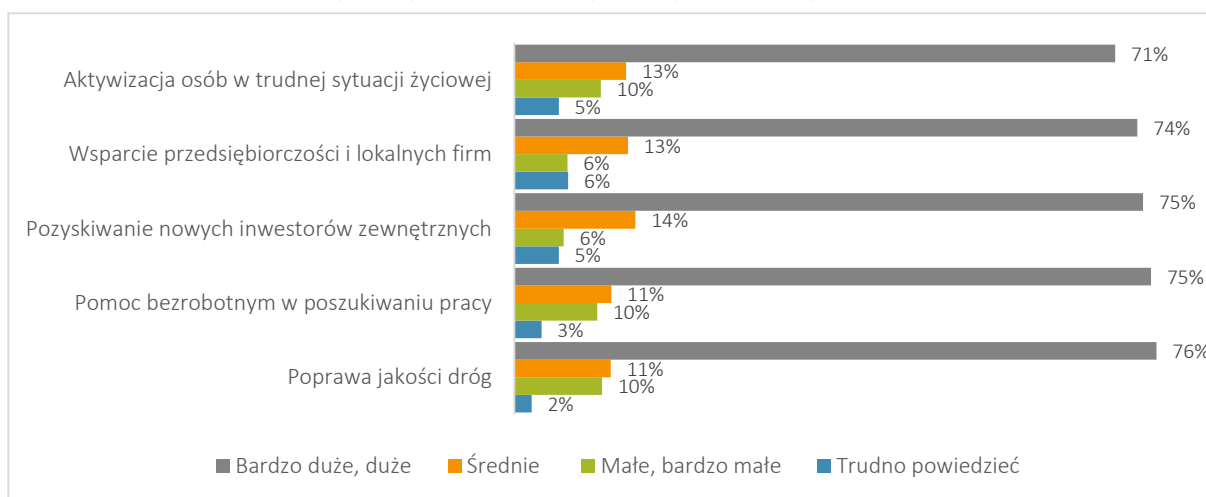
Źródło: na podstawie danych GUS

Powiat brzeski, w tym obszar Subregionu Brzeskiego (gminy Brzeg, Olszanka i Skarbimierz) dotknięty jest najwyższym w woj. opolskim bezrobociem wynoszącym ponad 21%. Bezrobocie to jest wyższe niż średnia krajowa. Ponadto zauważalne są procesy migracji ludności w poszukiwaniu pracy, wiele osób zmienia miejsce zamieszkania w związku z brakiem możliwości znalezienia pracy. Zaoferowanie potencjalnym pracodawcom uzbrojonych terenów inwestycyjnych pod budowę fabryk pozwoli powstrzymać ten proces, co korzystnie wpłynie na realizację założeń Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim. Zgodnie z raportem pn.: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2013*, potencjalna ocena atrakcyjności powiatu brzeskiego oraz oławskiego została oceniona klasą C - przeciętna atrakcyjność inwestycyjna regionu. Wśród członków obszaru najwyższe oceny uzyskały Gmina Brzeg oraz Gmina Skarbimierz, które znalazły się wśród ośmiu najlepiej ocenionych gmin województwa opolskiego uzyskując ocenę A – najwyższa atrakcyjność inwestycyjna. Wysokie oceny atrakcyjności inwestycyjnej świadczą o dużym potencjale gmin w zakresie przyciągnięcia przyszłych inwestorów, co realizowane będzie poprzez przygotowanie i udostępnienie atrakcyjnie położonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych. Istotne jest pełne przygotowanie terenów do obsługi inwestorów, chcących rozpocząć tam działalność gospodarczą. Ważne jest uzbrojenie terenów w sieć średniego i niskiego napięcia, gaz ziemny i koksowniczy, instalację wodociągową, kanalizacyjną i centralnego ogrzewania. Tworzenie, poprzez tego typu działania, istniejących terenów inwestycyjnych

atrakcyjniejszymi, pozwoli na stymulowanie rozwoju gospodarczego, a tym samym pozytywnie wpłynie na rynek pracy na obszarze całego Subregionu Brzeskiego.

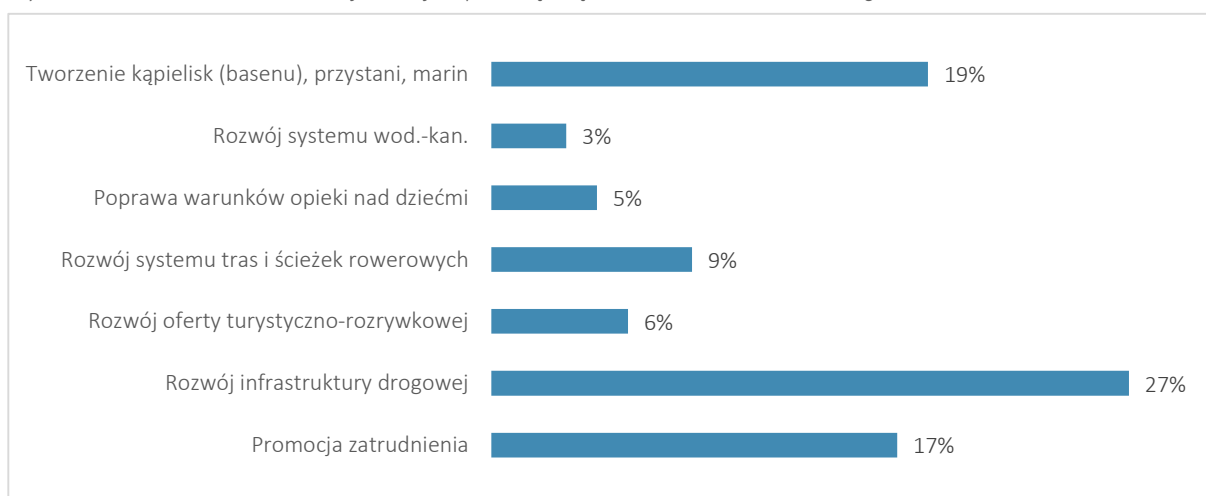
Analizę danych zastanych potwierdzają wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców Subregionu Brzeskiego, którzy wśród najważniejszych kierunków rozwoju oraz przedsięwzięć do zrealizowania na terenie obszaru funkcjonalnego wskazują przedsięwzięcia związane przede wszystkim z poprawą jakości dróg. Istotne jest także ukierunkowanie działań na walkę z bezrobociem, aktywizację bezrobotnych oraz osób w trudnej sytuacji życiowej, promowanie zatrudnienia i pomoc w poszukiwaniu pracy, nacisk na rozwój przedsiębiorczości lokalnych firm i stwarzanie im przyjaznych warunków funkcjonowania.

Wykres 9 Badanie sondażowe – najważniejsze kierunki rozwoju Subregionu Brzeskiego

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

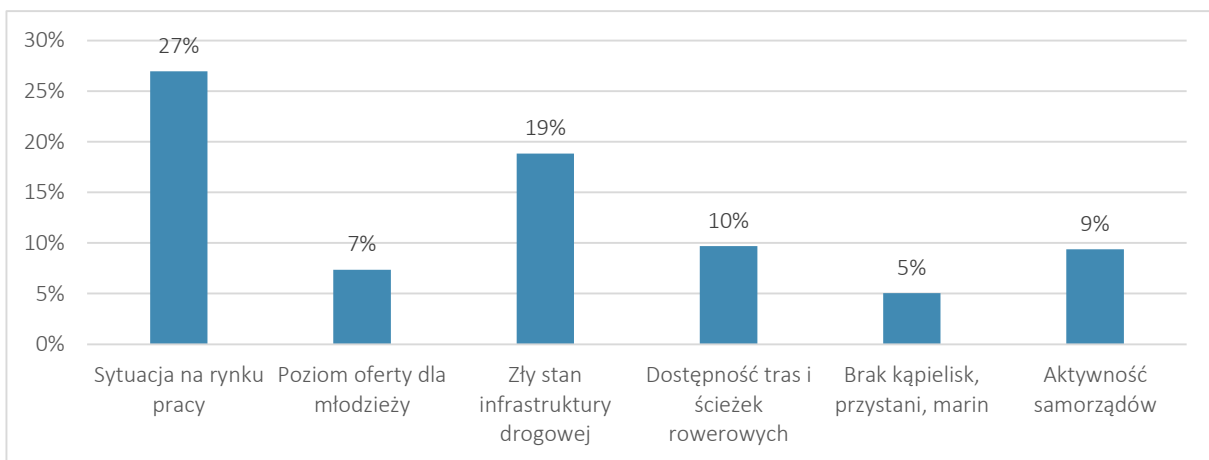
Wykres 10 Badanie sondażowe – najważniejsze przedsięwzięcia do zrealizowania w Subregionie Brzeskim

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

Wytypowane przez mieszkańców kierunki oraz przedsięwzięcia działań stanowią odzwierciedlenie wskazań respondentów w zakresie negatywnych elementów występujących na obszarze Subregionu, wśród których najwięcej respondentów wymieniało sytuację na rynku pracy – bezrobocie, brak miejsc pracy. Przekłada się to na priorytetowy element pozostawiony władzom do realizacji w Subregionie Brzeskim. Również zły stan infrastruktury drogowej jest postrzegany jako negatywny element całego obszaru. Mieszkańcy wskazują poprawę tego stanu za istotne zadanie do wykonania w najbliższym okresie.

Wykres 11 Badanie sondażowe – najważniejsze negatywne elementy Subregionu Brzeskiego

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

Podsumowaniem przeprowadzonej pogłębionej diagnozy jest poniższa analiza SWOT Subregionu Brzeskiego w obrębie systemu inwestycyjnego i rynku pracy.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystne położenie pomiędzy miastami wojewódzkimi: Opolem i Wrocławiem – Bliskość autostrady A4 i węzła autostradowego (odległość 13 km od rdzenia obszaru) – Dostępność komunikacyjna do sieci dróg krajowych i wojewódzkich – Bliska odległość do portu lotniczego – Wrocław – Położenie nad Odrą – rzeką o znaczeniu krajowym – Stabilny poziom zaludnienia w ostatniej dekadzie 	<ul style="list-style-type: none"> – Słaba infrastruktura drogowa (najniższy wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni twardej w województwie) – Duże dysproporcje pomiędzy gminami związane z atrakcyjnością osiedleńczą obszaru – Tendencja spadkowa udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – Suburbanizacja – Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem

<ul style="list-style-type: none"> – Tendencja wzrostowa udziału osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem – Wzrost liczby osób pracujących – Spadek liczby osób bezrobotnych – Dobrze rozwinięta mała przedsiębiorczość – korzyści dla lokalnego rynku pracy – Posiadanie terenów o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej (A) – gminy Brzeg i Skarbimierz – Ponadprzeciętna atrakcyjność inwestycyjna rdzenia obszaru w ramach sekcji PKD (C,G,I,M) – Położenie części obszaru (gmina Oława) w najbardziej atrakcyjnym inwestycyjnie regionie Polski (woj. dolnośląskie). – Dobre położenie i skomunikowanie terenów inwestycyjnych – Wzrost dochodów budżetowych 	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokie wskaźniki obciążenia demograficznego mające wpływ na rozwój gospodarczy obszaru – Dysproporcje w dostępie do infrastruktury technicznej – Niska atrakcyjność inwestycyjna ze względu na położenie znacznej części obszaru w regionie o niskiej atrakcyjności inwestycyjnej (woj. opolskie) – Ograniczenia inwestycyjne o charakterze terytorialnym dla rdzenia obszaru (rzeka Odra i obwodnica miasta) – Brak dostatecznego uzbrojenia terenów inwestycyjnych – Sieć dróg nieprzystosowana do terenów inwestycyjnych – Brak rozwiniętej infrastruktury hydrotechnicznej na Odrze – Duże dysproporcje w rozlokowaniu podmiotów gospodarczych (76% podmiotów funkcjonuje w Mieście Brzeg i gminie Oława) – Brak dużych podmiotów gospodarczych, zatrudniających powyżej 1 000 osób – Niski poziom przedsiębiorczości (spadek liczby podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób) – Brak sieci instytucji otoczenia biznesu – Zarobki poniżej średniej krajowej (ok. 80%)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Subregion Brzeski jako brama pomiędzy Opolszczyzną i Dolnym Śląskiem, dzięki położeniu na terenie dwóch województw – wykorzystanie go dla rozwoju współpracy międzyregionalnej – Atrakcyjna lokalizacja Subregionu w połowie drogi między dwoma obszarami aglomeracyjnymi – wrocławskim i opolskim (jako łącznika między tymi miastami, w ramach bardzo korzystanego układu komunikacyjnego, obejmującego oprócz dróg, także system połączeń kolejowych) – Budowa obwodnicy miasta Brzegu i rozbudowa najważniejszych szlaków drogowych – Tendencja wzrostowa w zakresie liczby mieszkańców, co ma duże znaczenie dla potencjału demograficznego obszaru 	<ul style="list-style-type: none"> – Położenie Subregionu Brzeskiego granicach administracyjnych dwóch województw (opolskiego i dolnośląskiego), co może rodzić potencjalne komplikacje w kontekście finansowania wspólnych inwestycji subregionalnych – Brak rozwiązań o charakterze kompleksowym umożliwiającym, usprawnienie ruchu w Brzegu oraz jego obszarze funkcjonalnym, – Drenaż brzeskiego kapitału ludzkiego przez wiodące ośrodki wzrostu województwa dolnośląskiego i opolskiego (Wrocław, Opole) oraz Konurbację Górnośląską – Wysoka konkurencja innych ośrodków subregionalnych w Polsce w zakresie przyciągania inwestycji (w szczególności miasta dysponujące znaczącymi zasobami

<p>i warunkuje dobre perspektywy dla jego rozwoju</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie ważnych projektów inwestycyjnych i społecznych: fundusze strukturalne Unii Europejskiej, programy krajowe 	<p>terenów potencjalnie atrakcyjnych dla rozwoju biznesu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom aktywności inwestorów w związku z niską stopą zwrotu inwestycji (poziom opodatkowania przedsiębiorców hamujący ich rozwój, wzrost konkurencyjności Wrocławia i Opola, nastawionych na przyciąganie inwestorów, brak nowych inwestorów) - Pogłębianie się rozwarstwienia pomiędzy oczekiwaniami pracodawców w odniesieniu do poszukiwanych pracowników (fachowcy z kwalifikacjami zawodowymi), a preferencjami edukacyjnymi młodzieży (wykształcenie wyższe)
---	---

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obszaru funkcjonalnego Subregionu Brzeskiego wskazano sześć obszarów problemowych, stanowiących istotne wyzwania rozwojowe dla Subregionu Brzeskiego, będące jednocześnie przyczynkami do zaprojektowanej logiki interwencji stanowiącej rdzeń opracowania. Dwa z nich w sposób bezpośredni korespondują z niniejszym obszarem tematycznym planu działań:

- Zła jakość infrastruktury komunikacyjnej – o słabej kondycji infrastruktury drogowej świadczy najniższy w województwie opolskim (w którym leży większa część subregionu) wskaźnik gęstości dróg. Budowy i modernizacji ze względu na złą jakość wymaga szereg dróg gminnych. Stan lokalnego układu komunikacyjnego nie pozwala w pełni wykorzystać potencjału wynikającego z korzystnego położenia Subregionu między dwoma obszarami aglomeracyjnymi – Wrocławia i Opola. Do jego najważniejszych mankamentów należy słaba wydajność przeprawy mostowej na rzece Odrze, jakość ciągu komunikacyjnego Brzeg-Oława, komunikacja węzła autostradowego na terenie Gminy Skarbimierz oraz brak obwodnicy miejscowości Pępice. Te i inne braki utrudniają poruszanie się wewnątrz obszaru, a niska jakość dróg w centrum zabytkowego miasta Brzeg przekłada się dodatkowo na obniżenie jego estetyki i atrakcyjności turystycznej. Wspomniany system drogowy jest również kluczowy w perspektywie wzrostu gospodarczego. Stan infrastruktury drogowej stanowi jeden z podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych dla dynamicznego rozwoju gospodarczego Subregionu Brzeskiego (w tym obszarze

przede wszystkim istotne jest zapewnienie infrastruktury drogowej bezpośrednio obsługującej tereny inwestycyjne).

- Niewystarczająca atrakcyjność oferty dla inwestorów zewnętrznych – składa się na nią przede wszystkim poziom przygotowania terenów inwestycyjnych. Znaczna część z nich nie posiada w swych granicach kompleksowej infrastruktury – nie jest uzbrojona w niezbędne sieci (kanalizacji deszczowej, sanitarnej, sieci wodociągowej itp.), brak też w ich obrębie systemu dróg wewnętrznych oraz dojazdowych. Samorządy tworzące subregion nie posiadają też wspólnej oferty promocyjnej, co znacznie utrudnia potencjalnym inwestorom zapoznanie się z możliwościami obszaru funkcjonalnego w tym zakresie.

2.2 Plany wykonawcze w obrębie systemu inwestycyjnego i rynku pracy

Plan wykonawczy nr 1-1 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	
Cel strategiczny 1 Poprawa warunków technicznych i organizacyjnych dla dynamicznego rozwoju gospodarczego Subregionu Brzeskiego	
Cel operacyjny 1-1 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	
Kierunki działań	Uzbrojenie terenu inwestycyjnego przy ul. Małujowickiej w Brzegu Teren o powierzchni ok. 55 ha znajduje się w zachodniej części Brzegu, stanowi obecnie własność komunalną. Działanie wymaga kompleksowych prac przygotowawczych, w tym w zakresie przyjęcia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dokumentacji technicznej i środowiskowej. Zakłada się budowę systemu dróg wewnętrznych w obrębie terenu inwestycyjnego wraz z niezbędnym uzbrojeniem.
	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Skarbimierzu-Osiedle W ramach zadania rozbudowana zostanie infrastruktura drogowa bezpośrednio obsługująca tereny inwestycyjne. Przewidziano także rozbudowę kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej oraz budowę bocznic kolejowej.
Potencjał realizacyjny działań	Położenie terenów w bliskiej odległości od autostrady A4 oraz linii kolejowej wschód – zachód, rzeka Odra oraz łatwy i szybki dostęp do lotniska pasażerskiego i towarowego we Wrocławiu stwarzają możliwości dla rozwoju obszaru. Właściwe przygotowanie terenów inwestycyjnych pozwoli na przyciągnięcie nowych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
Grupa beneficjentów	Beneficjenci bezpośredni: – samorządy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego, – jednostki budżetowe podległe samorządom poszczególnych członków Subregionu. Beneficjenci pośredni: – mieszkańcy Subregionu Brzeskiego, – podmioty gospodarcze, – organizacje pozarządowe, – wyższe uczelnie oraz jednostki naukowo-badawcze.
Harmonogram	2014-2020

Szacunkowy koszt realizacji	Wartość planu działania: 20,5 mln zł, w tym: <ul style="list-style-type: none">– Uzbrojenie terenu inwestycyjnego przy ul. Małujowickiej w Brzegu – 8,5 mln zł,– Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Skarbimierzu-Osiedle – 12,0 mln zł
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">– Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020,– inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),– budżet województwa,– budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego,– środki funduszy rządowych,– kredyty i pożyczki (w miarę konieczności),– inne dostępne źródła finansowania (w tym z kapitału prywatnego).
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none">– Długość wybudowanych/przebudowanych dróg wewnątrz terenów inwestycyjnych [km],– Liczba bocznic kolejowych obsługujących teren inwestycyjny [szt.],– Długość wybudowanej /przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej na terenach inwestycyjnych (łącznie z przyłączami) [km],– Długość wybudowanej /przebudowanej sieci wodociągowej na terenach inwestycyjnych [km],– Długość wybudowanej / przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej na terenach inwestycyjnych (łącznie z przyłączami) [km],– Długość wybudowanej/ przebudowanej sieci teleinformatycznej na terenach inwestycyjnych [km],– Powierzchnia uzbrojonego terenu [ha],– Liczba przedsiębiorstw korzystających z infrastruktury terenu inwestycyjnego [szt.].

Plan wykonawczy nr 1-2 Wzmocnienie wydajności systemu komunikacyjnego	
Cel strategiczny 1 Poprawa warunków technicznych i organizacyjnych dla dynamicznego rozwoju gospodarczego Subregionu Brzeskiego	
Cel operacyjny 1-2 Wzmocnienie wydajności systemu komunikacyjnego	
Kierunki działań	Budowa i modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Oława
	Zadanie 1 Sołectwo Marcinkowice – ulice Słoneczna, Ogrodowa i Wiosenna, sołectwo Godzikowice – ulice Wierzbowa i Zaciszna.
	Zadanie 2 Sołectwo Bystrzyca – ulice Sosnowa, Sobieskiego, Słowackiego, Chrobrego, Boczna.
	Budowa i modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Oława oraz Gminy Skarbimierz
	Budowa drogi łączącej miejscowości Psary i Małujowice na terenie Gmin Oława i Skarbimierz.
	Przebudowa drogi gminnej publicznej w Gminie Lubsza
	Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 101 939 we wsi Czepielowice w Gminie Lubsza.
	Przebudowa dróg na terenie Gminy Brzeg
	Przebudowa dróg w ramach kompleksowej rewitalizacji zabytkowego centrum miasta Brzeg.
	Przebudowa ul. Wolności w Brzegu.
	Poprawa komunikacji z węzłem autostradowym
	Poprawa komunikacji z węzłem autostradowym na terenie Gminy Skarbimierz i Gminy Olszanka wraz z budową obwodnicy Pępic i Przylesia.
	Poprawa lokalnego układu komunikacyjnego Skarbimierz – Małujowice
	Poprawa lokalnego układu komunikacyjnego (przebudowa drogi Skarbimierz – Małujowice).
	Poprawa systemu komunikacyjnego na terenie Gminy Olszanka
	Poprawa systemu komunikacyjnego poprzez remont i modernizację dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Olszanka.

	Przebudowa wraz z budową infrastruktury dróg powiatowych Przebudowa wraz z budową infrastruktury drogi powiatowej nr 1174 O, 1175 O Łukowice Brzeskie – Brzeg.
Potencjał realizacyjny działań	Uzasadnieniem podjętego działania jest zły stan kluczowej i uzupełniającej sieci drogowej, w sposób widoczny zmniejszający atrakcyjność inwestycyjną Subregionu Brzeskiego i jakość życia jego mieszkańców. Stan lokalnego układu komunikacyjnego nie pozwala w pełni wykorzystać potencjał wynikający z korzystnego położenia Subregionu między dwoma obszarami aglomeracyjnymi – Wrocławia i Opola. Ponadto niska jakość dróg w centrum zabytkowego miasta Brzeg przekłada się dodatkowo na obniżenie jego estetyki i atrakcyjności turystycznej.
Grupa beneficjentów	Beneficjenci bezpośredni: – samorządy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego, – jednostki budżetowe podległe samorządom poszczególnych członków Subregionu. Beneficjenci pośredni: – mieszkańcy Subregionu Brzeskiego, – podmioty gospodarcze.
Harmonogram	2014 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Wartość planu działania: 66,0 mln zł, w tym: – Budowa i modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Oława – 6,4 mln zł, – Budowa i modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych na terenie Gminy Oława oraz Gminy Skarbimierz – 5,8 mln zł, – Przebudowa drogi gminnej publicznej w Gminie Lubsza – 0,6 mln zł, – Przebudowa dróg na terenie Gminy Brzeg – 8,5 mln zł, – Poprawa komunikacji z węzłem autostradowym – 20,0 mln zł, – Poprawa lokalnego układu komunikacyjnego Skarbimierz – Małujowice – 3,0 mln zł, – Poprawa systemu komunikacyjnego na terenie Gminy Olszanka – 6,6 mln zł, – Przebudowa wraz z budową infrastruktury dróg powiatowych – 15,1 mln zł.
Potencjalne źródła finansowania	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020,

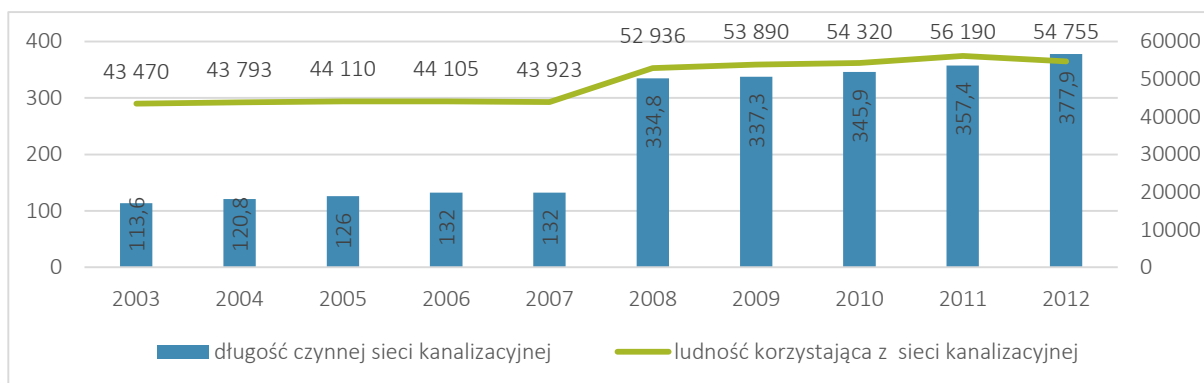
	<ul style="list-style-type: none">– Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020,– inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),– budżet województwa,– budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego,– środki funduszy rządowych (m.in.: Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych),– kredyty i pożyczki (w miarę konieczności).
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none">– Długość wybudowanych/przebudowanych dróg [km],– Liczba wybudowanych / przebudowanych skrzyżowań [szt.],– Długość wybudowanych / przebudowanych utwardzonych poboczy [km],– Długość wybudowanej / przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km],– Długość wybudowanych / przebudowanych chodników i ciągów pieszo – rowerowych [km].

3. Plan działań w obrębie rewitalizacji tkanki miejskiej, kształtowania przestrzeni publicznych i zarządzania zasobami przyrodniczymi i wodnymi

3.1. Pogłębiona diagnoza

Dostęp mieszkańców do mediów (wodociąg, gaz, kanalizacja) jest jednym z ważniejszych wyznaczników jakości życia na danym obszarze. Oddziałuje z jednej strony na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą, przyczyniając się do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, z drugiej może wpływać na aktywność potencjalnych inwestorów. W wyniku dokonywanych na terenie obszaru funkcjonalnego inwestycji, systematycznie powiększa się długość czynnej sieci kanalizacyjnej, czego efektem jest zwiększająca się liczba ludności korzystającej z sieci. W przypadku Brzegu w ciągu dziesięciu lat nastąpiło wydłużenie czynnej sieci o 7,4 km, w Lubszy – 73,8 km, Olszance – 39,4 km, Oławie – 81,6 km, a w Skarbimierzu o 62,1 km. W przypadku całego Subregionu, w badanym okresie zanotowano wzrost długości sieci kanalizacyjnej o 264,3 km oraz zwiększenie liczby ludności korzystającej z sieci o 11 285 osób. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na obszarze Subregionu Brzeskiego w 2012 roku wyniosła 377,9 km, z której korzystało łącznie 54 755 ludności.

Wykres 12 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] oraz ludność korzystająca z sieci w Subregionie Brzeskim

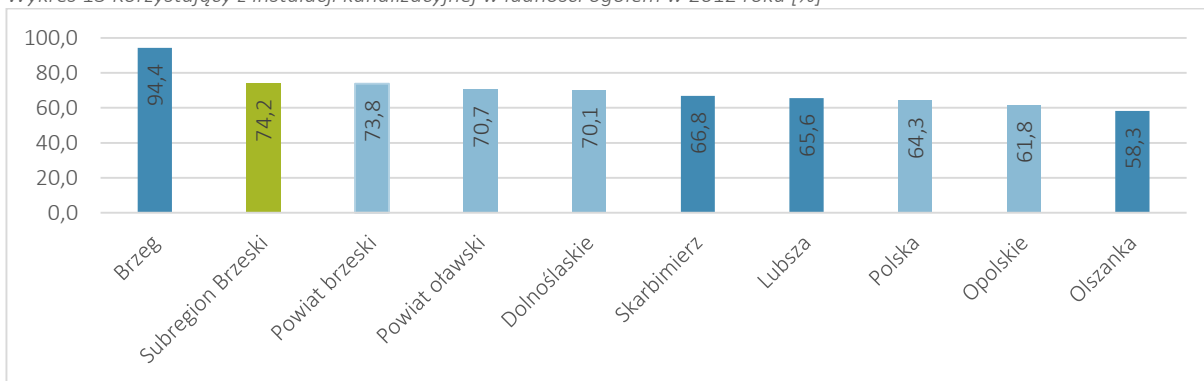

Źródło: na podstawie danych GUS

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na obszarze Subregionu Brzeskiego w 2012 roku wyniósł 74,2 i był wyższy od wskaźnika osiągniętego dla województw opolskiego i dolnośląskiego oraz poziomu ogólnokrajowego. Jednakże wciąż niezbędne są inwestycje,

w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, pozwalające na zmniejszanie dysproporcji w dostępie do infrastruktury technicznej na terenie obszaru. Największa część ludności korzysta z kanalizacji w Gminie Brzeg, natomiast wskaźnik dla Olszanki jest najniższy (niższy od średniej wojewódzkiej oraz krajowej).

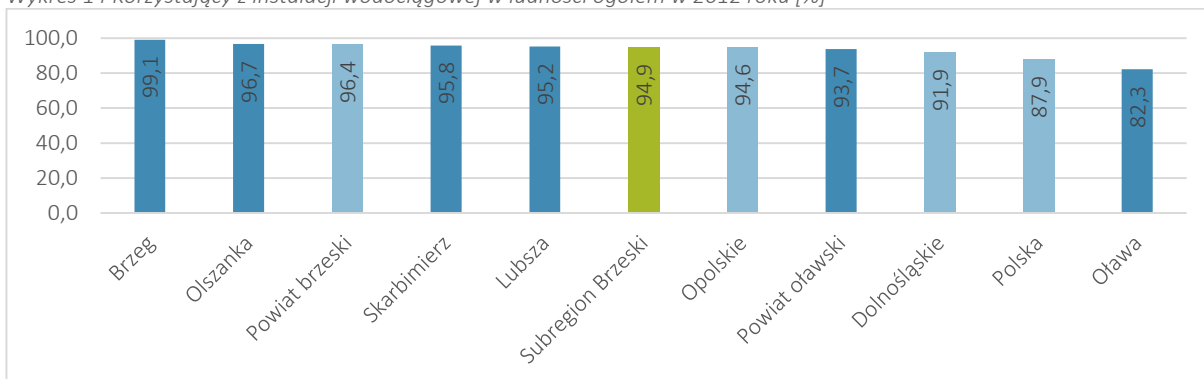
Wykres 13 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem w 2012 roku [%]

Źródło: na podstawie danych GUS

Subregion Brzeski wypada korzystnie w kontekście rozwoju sieci wodociągowej – jest nieco bardziej pod tym względem rozbudowany, niż województwa opolskie i dolnośląskie oraz w porównaniu do średniej ogólnopolskiej. Długość czynnej sieci wodociągowej w całym Subregionie w 2012 roku wyniosła łącznie 388 km, przy czym rozłożenie tej sieci nie jest równomierne (najlepiej pod tym względem rozwinięte jest Miasto Brzeg – 67,5 km sieci). Najwyższy deficyt w odniesieniu do sieci wodociągowej, a zarazem potrzeby inwestycyjne są widoczne w Oławie.

Wykres 14 Korzystający z instalacji wodociągowej w ludności ogółem w 2012 roku [%]

Źródło: na podstawie danych GUS

Władze gmin Subregionu Brzeskiego zdają sobie sprawę, że dostęp do mediów, takich jak sieć kanalizacji sanitarnej, podnosi jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą miejscowości, stąd podejmują się realizacji przedsięwzięć rozwijających sieć kanalizacyjną oraz wodociągową na swoim terenie.

Do zmniejszenia ilości energii cieplnej zużywanej w budynkach (ograniczenie kosztów ogrzewania i jego wpływu na środowisko) prowadzi z ich termomodernizacja. Dodatkowo poprzez ocieplenie ścian zewnętrznych budynki zyskują odświeżony, estetyczny wygląd. Gminy Subregionu Brzeskiego dokonały w ostatnich latach wprowadzenia zmian w budynkach użyteczności publicznej mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię lub ograniczenie utraty ciepła poprzez usprawnienie instalacji ogrzewania budynków i wody czy poprzez ocieplenie tych budynków, jednakże nadal istnieją potrzeby inwestycyjne w tym zakresie. Analiza danych dotyczących infrastruktury technicznej w poszczególnych gminach wskazują na jej zróżnicowany poziom rozwoju.

Na terenie Subregionu funkcjonuje łącznie 306 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni 11 013 m², jednakże ze względu na niekorzystne zmiany demograficzne rosną potrzeby mieszkańców w tym zakresie.

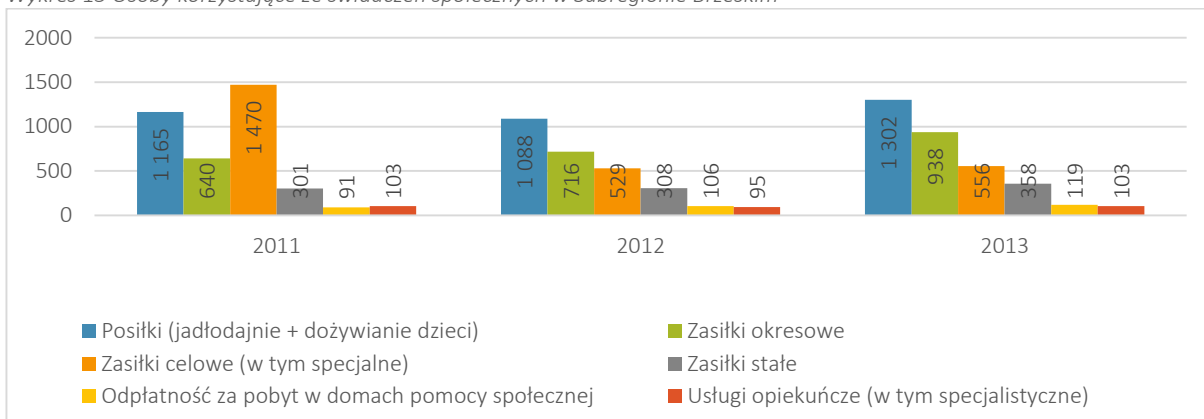
Tabela 6 Zasoby mieszkaniowe gmin – mieszkania socjalne na obszarze Subregionu Brzeskiego

mieszkania socjalne	2009		2011		2012	
	liczba	powierzchnia w m ²	liczba	powierzchnia w m ²	liczba	powierzchnia w m ²
Powiat brzeski	106	3 609	277	9 996	189	6 640
Brzeg	37	1 335	202	7 567	109	4 013
Lubsza	5	297	5	297	5	297
Olszanka	0	0	0	0	3	63
Oława	0	0	0	0	0	0
Skarbimierz	0	0	0	0	0	0
Subregion Brzeski	148	5 241	484	17 860	306	11 013

Źródło: na podstawie danych GUS

Porównując dane dotyczące liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych w Subregionie Brzeskim w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców (liczba mieszkańców obszaru w 2013 roku uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2012) należy zauważyć, iż sytuacja materialna rodzin zamieszkujących obszar funkcjonalny uległa pogorszeniu, co związane jest także z rosnącym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym na diagnozowanych obszarze.

Wykres 15 Osoby korzystające ze świadczeń społecznych w Subregionie Brzeskim

Źródło: na podstawie danych uzyskanych od ośrodków pomocy społecznej Subregionu Brzeskiego

Wiodącym ośrodkiem życia kulturalnego, jak również podmiotem świadczącym usługi kulturalne wyższego rzędu jest rdzeń Subregionu Brzeskiego. Wśród najprężniej funkcjonujących instytucji w Brzegu, należy podkreślić znaczenie Muzeum Piastów Śląskich oraz Brzeskiego Centrum Kultury, które pełni rolę instytucji świadczącej usługi dla wszystkich mieszkańców obszaru funkcjonalnego. W perspektywie budowania zintegrowanego i wewnętrznie spójnego subregionu, należy podkreślić integracyjną funkcję BCK. Znaczenie dla rozwoju kulturalnego mieszkańców subregionu mają również małe ośrodki kultury i sieć bibliotek w poszczególnych gminach. Jednak należy zaznaczyć, że poziom infrastruktury kulturalnej w Subregionie Brzeskim nie jest dostateczny, a poziom czytelnictwa spada.

Tabela 7 Lokalny system instytucji kultury Subregionu Brzeskiego

Ośrodki i instytucje kultury	
Brzeg	<ul style="list-style-type: none"> – Miejska Biblioteka Publiczna im. Księcia Ludwika I, – Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna, – Brzeskie Centrum Kultury.
Lubsza	<ul style="list-style-type: none"> – Gminny Ośrodek Kultury w Lubszy, – gminne biblioteki publiczne w: Lubszy, Michałowicach, Dobrzyniu, Mąkoszycach, Kościerzycach, Czepielowicach, – świetlice wiejskie w 20 miejscowościach.
Olszanka	<ul style="list-style-type: none"> – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance, – świetlice wiejskie w miejscowościach: Janów, Jankowice Wielkie, Krzyżowice, Gierszowice, Czeska Wieś, Pogorzela, Przylesie, Obórki oraz Michałów, – Centrum Kultury i Rekreacji w Pogorzeli (sekcja sportów siłowych) – obiekt szatniowo – rekreacyjny w Olszance.
Oława	<ul style="list-style-type: none"> – Gminna Biblioteka Publiczna wraz z 7 filiami na terenie gminy.
Skarbimierz	<ul style="list-style-type: none"> – Gminna Biblioteka Publiczna w Skarbimierzu, – na terenie gminy znajduje się 11 świetlic wiejskich (3 w trakcie budowy).

Źródło: opracowanie własne

Subregion Brzeski charakteryzuje się relatywnie wysoką liczbą materialnych zabytków dziedzictwa kulturowego. Pomimo złego stanu wielu z nich, mają one szansę na przeprowadzenie rewitalizacji i wdrożenie nowych funkcji.

Tabela 8 Zasoby dziedzictwa kultury i historii Subregionu Brzeskiego

Obiekty zabytkowe	
Brzeg	<ul style="list-style-type: none"> – Zamek Piastów Śląskich w Brzegu, – Kościół pw. Św. Mikołaja, – Kościół Podwyższenia Krzyża Św., – Ratusz Miejski, – dawny kościół franciszkanów, – pomnik św. Trójcy, – Budynek Gimnazjum Piastowskiego, – Brama odrzańska, – Wieża Ciśnień – Renesansowe kamienice i układ urbanistyczny Starego Miasta
Lubsza	<ul style="list-style-type: none"> – kościoły : neogotycki w Szydłowicach (1900r.) z obrazem Madonny, neogotycki z XVII w. z rzeźbami w Mąkoszycach, wieża kościelna w Dobrzyniu poł. XIX w.), kościół w Tarnowcu, oraz w Czepielowicach, – dzwonnica z pocz. XX w. w Borucicach, – park dworski z XIX w. z grobowcem rodziny Landsbergów w Mąkoszycach, – basen – kąpielisko w Lubszy z lat 30-tych XX w. – gorzelnia w zespole folwarcznym w Mąkoszycach z 1857 r.
Olszanka	<ul style="list-style-type: none"> – szlak unikalnych XIV wiecznych polichromii ściennych w zabytkowych kościołach w Obórkach, Krzyżowicach i Pogorzeli, – gotyckie kościoły znajdujące się w: Gierszowicach, Przylesiu, Czeskiej Wsi, Jankowicach Wielkich i Michałowie – XVII – wieczny dwór w Olszance, – zabytkowy budynek dworca kolejowego w Olszance, – wodociągowa wieża ciśnień z 1925 r. zbudowana na planie sześcioboku w Olszance; – dwa zespoły pałacowo-parkowe, uznane za zabytki kultury: w Obórkach z 14 gatunkami drzew, m.in. 125-letnie lipy drobnolistne oraz w Janowie z 17 gatunkami drzew i 5 gatunkami krzewów. Najstarsze z nich mają ok. 170 lat.
Oława	<ul style="list-style-type: none"> – dwa zespoły pałacowe w Oleśnicy Małej oraz Jakubowicach, – zabytkowe kościoły, krzyże pokutne, liczne kapliczki przydrożne i kalwarie.
Skarbimierz	<ul style="list-style-type: none"> – kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach z XIV w. wraz z gotyckimi polichromiami, – zabytkowe kościoły we wsiach: Bierzów, Brzezina, Kruszyna, Łukowice Brzeskie, Małujowice, Pępice, Zielęcice i Zwanowice. – zabytkowa płyta granitowa w Brzezynie z wyrytym orłem śląskim oraz inskrypcją dotyczącą wybrukowania w 1584 roku drogi do Wrocławia przez Jerzego II, księcia na Legnicy i Brzegu. – XVIII-wieczny pałac w Zwanowicach wraz z parkiem krajobrazowym.

Źródło: opracowanie własne

Diagnoza instytucji kultury prowadzących działalność na terenie Subregionu Brzeskiego pozwala na zidentyfikowanie problemów poszczególnych gmin oraz potrzeb inwestycyjnych

w zakresie dziedzictwa kultury oraz szeroko rozumianej infrastruktury kultury. Do kluczowych deficytów należy:

- brak domu ludowego w Lubszy, remonty świetlic wiejskich w Mąkoszycach, Tarnowcu, Roszkowicach i Nowych Kolniach,
- remonty świetlic wiejskich w gminie Olszanka i Oławie,
- remont elewacji pałacu w Krzyżowicach,
- brak centrum kulturalnego wraz z salą widowiskową i zapleczem warsztatowym w Oławie,
- niewystarczające środki na dofinansowanie zespołów wokalnno-tanecznych w Oławie,
- brak ośrodka kultury w największej miejscowości gminy tj. w Skarbimierzu-Os.
- rewitalizacja techniczna obiektów w Brzegu – Dużej Sceny BCK, przebudowa amfiteatru miejskiego, przystosowanie budynku po dawnym Gimnazjum Piastowskim do działalności kulturalnej – wraz z zakupem niezbędnego sprzętu do prowadzenia takiej działalności.

Dobrze rozwinięta oferta w zakresie kultury znacząco wpływa na wzrost konkurencyjności regionu i rozwój gospodarki opartej na wiedzy oraz jest kluczowym warunkiem rozwoju społeczeństwa, a także drogą do podnoszenia jakości życia. Dziedzictwo kulturowe jest istotnym czynnikiem wzrostu atrakcyjności regionu i przyczynia się do wzrostu atrakcyjności turystycznej obszaru. Brak podjęcia działań rewaloryzacyjnych i konserwacyjnych zagraża utratą cennych zasobów dziedzictwa Ziemi Brzeskiej.

Mając na uwadze zidentyfikowane zasoby społeczno-kulturalne i uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze Subregionu Brzeskiego, należy zwrócić uwagę na możliwości rozwojowe branży turystycznej, która w perspektywie długoterminowej może stać się istotnym elementem regionalnej gospodarki. Diagnoza obszaru wsparcia wskazuje, iż atrakcyjność turystyczna i rozpoznawalność podmiotów tworzących obszar funkcjonalny ogniskuje się wokół jego centrum administracyjnego i gospodarczego. Potwierdza to raport Opolskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej pn. *„Ruch turystyczny w województwie opolskim i na pograniczu polsko-czeskim w 2012 roku”*, w którym Zamek Piastów Śląskich w Brzegu plasuje się jako jedna z głównych atrakcji turystycznych Opolszczyzny (na 20 sklasyfikowanych). Miasto Brzeg jest siódmą najbardziej rozpoznawalną miejscowością

turystyczną w województwie opolskim, co świadczy o potencjale rozwojowym turystyki, jako branży wpływającej na dynamikę rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru. Zgodnie z rekomendacjami zawartymi w omawianym raporcie OROT wskazane poniżej ośrodki, w tym Brzeg, powinny stać się „w przyszłości swoistymi centrami wzrostu regionalnej gospodarki turystycznej”. Uprawnia to do wnioskowania o wysokim potencjale rozwojowym regionu w zakresie turystyki.

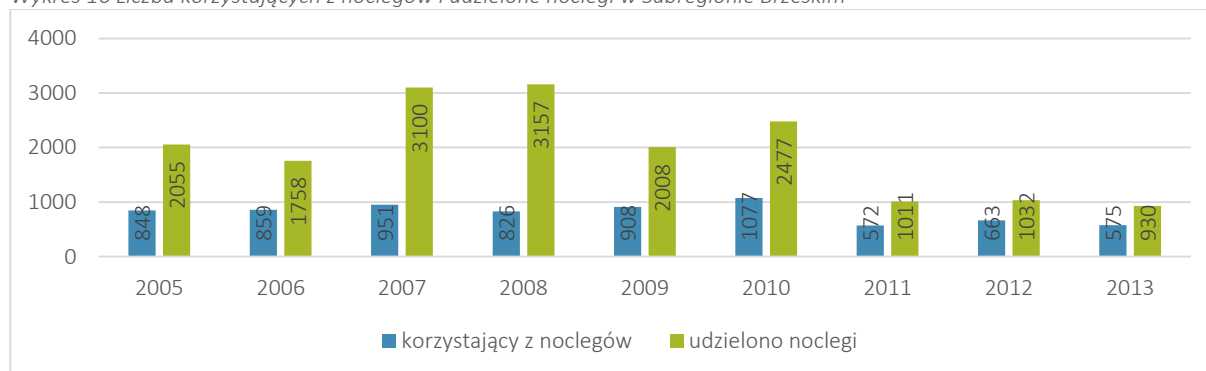
Tabela 9 Brzeg w rankingu potencjału turystycznego w województwie opolskim

Lokata rankingowa	Nazwa miejscowości	Łączna liczba wskazań w badaniu ankietowym (respondenci zagraniczni)
1	Opole	881 (289)
2	Nysa	442 (115)
3	Moszna	264 (70)
4	Krasiejów	212 (53)
5	Góra Świętej Anny	186 (38)
6	Otmuchów	162 (39)
7	Brzeg	159 (52)
8	Kamień Śląski	118 (46)
9	Głuchotąży	118 (24)
10	Prudnik	102 (12)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OROT

Jednakże obecnie dynamika zaobserwowanego ruchu turystycznego według danych GUS jest niekorzystna. Zarówno liczba osób korzystających z noclegów, jak również liczba udzielonych noclegów spadają w stosunku do roku bazowego. Wskazuje to na potrzebę zintegrowanej promocji turystycznej regionu, który dysponuje walorami turystycznymi predestynującymi obszar do silniejszego wykorzystania turystyki w strukturze regionalnej gospodarki. Jednocześnie wg. danych GUS ruch turystyczny został zidentyfikowany w Brzegu oraz Oławie.

Wykres 16 Liczba korzystających z noclegów i udzielone noclegi w Subregionie Brzeskim

Źródło: na podstawie danych GUS

Poza turystyką miejską subregion ma również zasoby umożliwiające rozwój agroturystyki i ekoturystyki opierającej się o eksplorację obszarów atrakcyjnych przyrodniczo, takich jak Stobrawski Park Krajobrazowy. Subregion Brzeski posiada łącznie 10 837,46 ha obszarów prawnie chronionych, z czego 8 587,90 ha posiada status Parku Krajobrazowego. Jednocześnie na omawianym obszarze funkcjonalnym znajduje się 45 pomników przyrody. Średnia lesistość gmin tworzących subregion to – 15,2% (najwyższe zalesienie występuje w Lubszy – 46,0% – wysoki współczynnik lesistości jest głównie udziałem Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, natomiast najniższe w Brzegu – 0,1%). Udział terenów prawnie chronionych w łącznej powierzchni Subregionu Brzeskiego wynosi 16,3% – zasoby w postaci terenów atrakcyjnych przyrodniczo umożliwiają tworzenie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej przeznaczonej również dla mieszkańców w postaci stref rekreacji i wypoczynku, co bezpośrednio wpłynie na jakość życia oraz atrakcyjność osiedleńczą regionu. W kontekście analizy atrakcyjności przyrodniczej warto podkreślić funkcjonowanie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, który zajmuje powierzchnię 52 600 ha. Celem utworzonego parku jest ochrona wielu gatunków zwierząt i roślin. Kompleksy leśne stanowią niemal 80% powierzchni parku. Jest to najmłodszy park krajobrazowy województwa opolskiego.

W diagnozie potencjału turystycznego Subregionu Brzeskiego zidentyfikowane zostały kluczowe problemy rozwojowe:

- Integrowanie istniejących i nowych szlaków turystycznych (piesze, rowerowe, wodne) umożliwiających podróżowanie różnymi środkami lokomocji, co wpływa na znaczący wzrost ich atrakcyjności.
- brak punktów informacji turystycznej na terenach wiejskich obszaru, co uniemożliwia zbudowanie systemu obsługi turystów odwiedzających teren Subregionu,
- brak wspólnej promocji oferty turystycznej i atrakcji turystycznych (przyrodniczych i kulturowych),
- niski poziom zróżnicowania i dostępności do bazy noclegowo – gastronomicznej lub jej niemal zupełny brak na terenach wiejskich,
- brak ogólnodostępnych kąpielisk posiadających nowoczesne zaplecze sanitarne i gastronomiczne na terenach podmiejskich.

Trendy turystyczne zmierzające w stronę chęci obcowania z naturą dają szansę dla Subregionu na dynamiczny rozwój tak sprofilowanej turystyki. Jednak zdiagnozowana niekorzystna dynamika ruchu turystycznego, brak dostatecznej infrastruktury do aktywnego spędzania wolnego czasu oraz brak działań promujących ruch turystyczny mogą skutecznie taki rozwój utrudniać. Warto podkreślić powiązania funkcjonalne pomiędzy rdzeniem omawianego obszaru a gminami wiejskimi, które wskazują na możliwość tworzenia zróżnicowanych produktów turystycznych łączących dziedzictwo kultury materialnej z aktywnym wypoczynkiem. Komplementarność i kierunki rozwojowe poszczególnych gmin uprawniają do wskazania turystyki jako obszaru o wysokim potencjale wzrostu.

Polityka Unii Europejskiej w kontekście ochrony środowiska naturalnego poprzez działania nastawione na rzecz odnawialnych źródeł energii daje szansę również dla Subregionu Brzeskiego na zachowanie dobrego stanu środowiska. Dlatego istotne są też działania lobbystyczne na rzecz utworzenia Nadodrzańskiego Parku Krajobrazowego „Dolina Odry II”.

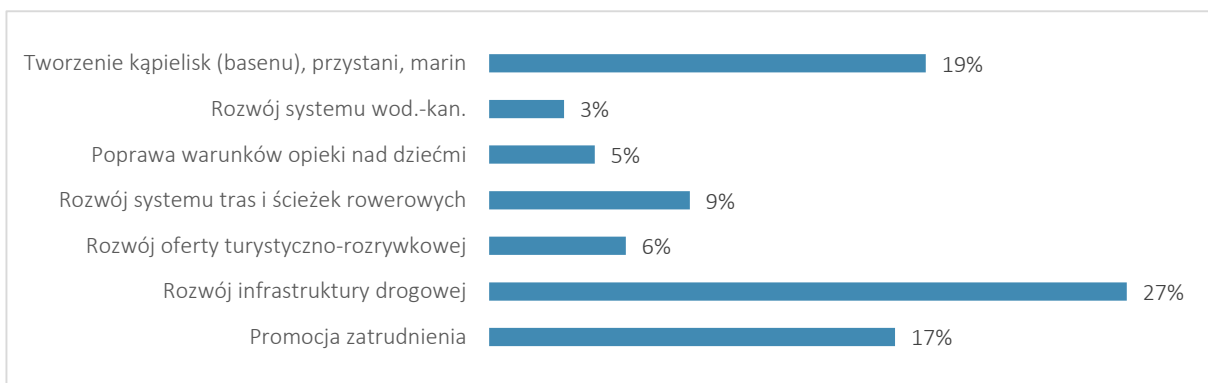
Wydajność energetyczna gospodarki Subregionu, która bazuje na przestarzałych technicznie metodach, nie wykorzystując w optymalnym stopniu odnawialnych źródeł energii (m.in. stosowania elektrowni wodnych), z drugiej zaś mało efektywny jest system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej. Choć w części obiektów zostały już wykonane prace mające na celu ograniczenie energochłonności, wciąż jeszcze wiele z nich wymaga kompleksowej termomodernizacji (izolacja budynków, wymiana okien, źródeł ciepła, instalacji grzewczych i inne). Dalsze odsuwanie tych działań przyczyni się do dużych strat ciepła w budynkach użyteczności publicznej, co powoduje nie tylko marnotrawstwo energii, ale generuje też znaczne straty finansowe. Nie bez znaczenia są również czynniki pozaekonomiczne, tj. negatywny wpływ na środowisko (gorsza jakość powietrza atmosferycznego) oraz nieodpowiednie warunki nauki i pracy m.in. w placówkach oświatowych.

Mimo, iż Subregion cechuje mnogość atrakcji przyrodniczych i kulturowych należy położyć szczególny nacisk na ich zachowanie i zapobieganie czynnikom, które bezpośrednio im zagrażają. Jednym z nich jest wciąż niewystarczająco rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna, która wymaga jeszcze uzupełnienia na terenie wielu sołectw. Występują znaczne dysproporcje w dostępie do infrastruktury technicznej na terenie Subregionu. Zróżnicowany

poziom rozwoju tej infrastruktury w poszczególnych gminach, a przede wszystkim słabo rozwinięta sieć wodociągowa, obniża również atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą obszaru. Należy także zwrócić uwagę na postępujące zniszczenia tkanki zabytkowej obszaru, której część wymaga przeprowadzenia pilnej rewitalizacji. Dziedzictwo kulturowe i potencjał z nim związany jest ściśle powiązany z bogactwem przyrodniczym regionu. Brak podjęcia działań rewaloryzacyjnych i konserwacyjnych zagraża utratą cennych zasobów dziedzictwa Ziemi Brzeskiej.

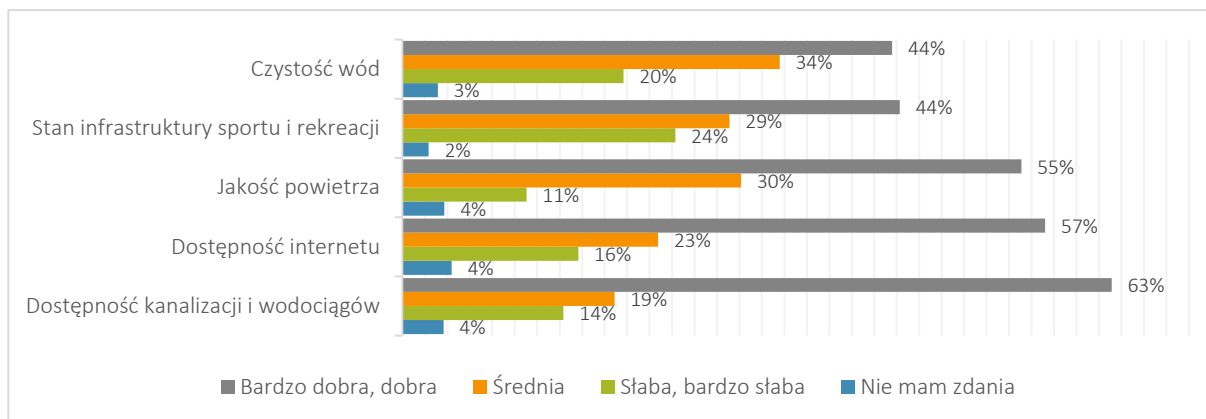
Analizę danych zastanych potwierdzają wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców Subregionu Brzeskiego, którzy wśród przedsięwzięć do zrealizowania na terenie obszaru funkcjonalnego wymieniają m.in. przedsięwzięcia związane z tworzeniem oferty turystyczno-rozrywkowej oraz atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego – tworzenie kąpielisk. Ponadto, pomimo tego, że poziom rozwoju systemu wodno-kanalizacyjnego na obszarze Subregionu uzyskał bardzo wysokie oceny, mieszkańcy wskazują na konieczność dalszych inwestycji w tym zakresie. Pozytywnie postrzegany jest stan środowiska atrakcyjnie zlokalizowanych terenów, głównie poprzez czystość wód powietrza. Zadawalający jest stan infrastruktury sportu i rekreacji, postrzegany głównie poprzez nowe i zmodernizowane boiska sportowe.

Wykres 17 Badanie sondażowe – najważniejsze przedsięwzięcia do zrealizowania w Subregionie Brzeskim

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

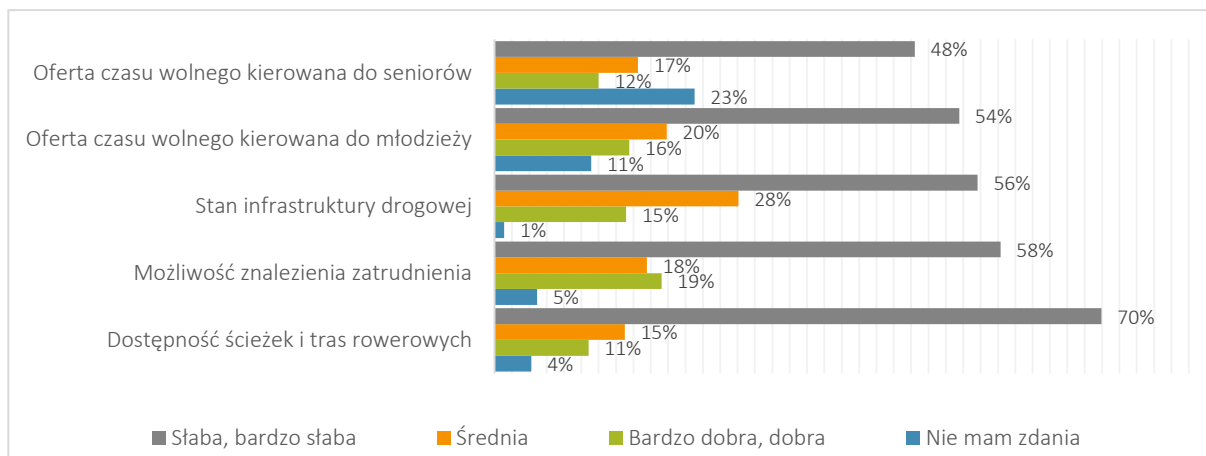
Wykres 18 Badanie sondażowe – najlepiej ocenione aspekty jakości życia w Subregionie Brzeskim

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

Jednym z najslabiej ocenionych elementów związanych z warunkami życia w Subregionie jest możliwości aktywnego spędzania czasu i wypoczynku, co wpływa na jakość życia w Subregionie oraz jego atrakcyjność tu styczną.

Wykres 19 Najkrytyczniej ocenione aspekty jakości życia w Subregionie Brzeskim

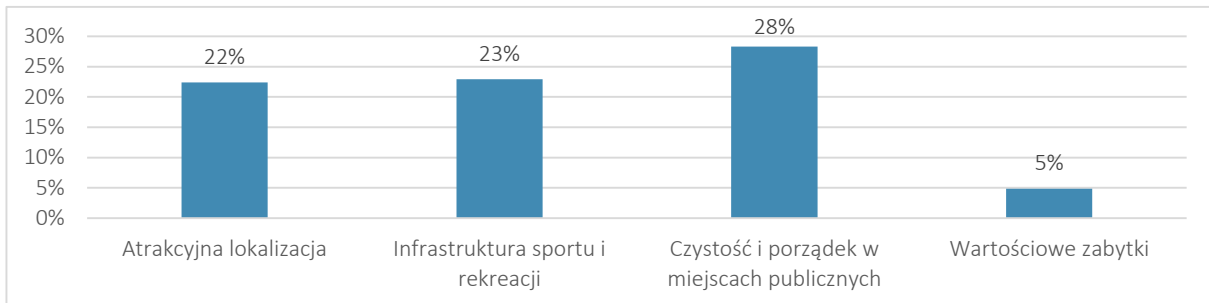

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

Mieszkańcy Subregionu Brzeskiego dostrzegają jego potencjał i możliwości dalszego rozwoju. Ankietowani podkreślają, że miejsce w którym mieszkają jest w dużej mierze zagospodarowane i czyste. Zabytki będące atutem Subregionu, są elementem dającym możliwości rozwoju, jednakże konieczne są remonty i naprawy podnoszące komfort korzystania z dóbr publicznych. Bardzo dobrze postrzegana jest infrastruktura sportu i rekreacji wpływająca na możliwości organizowania czasu wolnego, dająca zajęcie młodzieży.

Pozytywną stroną Subregionu jest niewątpliwie atrakcyjna lokalizacja, która jest istotnym elementem rozwoju miast / gmin oraz Subregionu.

Wykres 20 Badanie sondażowe – najważniejsze pozytywne elementy Subregionu Brzeskiego

Źródło: badanie sondażowe mieszkańców

Podsumowaniem przeprowadzonej pogłębionej diagnozy jest poniższa analiza SWOT Subregionu Brzeskiego w obrębie rewitalizacji tkanki miejskiej, kształtowania przestrzeni publicznych i zarządzania zasobami przyrodniczymi i wodnymi.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Potencjał turystyczny: rdzeń obszaru wśród 7 najbardziej rozpoznawalnych miejscowości w woj. opolskim – Zasoby przyrodnicze do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki (Stobrawski Park Krajobrazowy i rezerваты przyrody) – Możliwość tworzenia zróżnicowanych produktów turystycznych (zasoby kultury materialnej, warunki do aktywnego wypoczynku) – Korzystne położenie pomiędzy miastami wojewódzkimi: Opolem i Wrocławiem, bliskość autostrady A4 i węzła autostradowego (odległość 13 km od rdzenia obszaru) – Duża liczba towarzystw i związków społeczno-kulturalnych równomiernie rozlokowanych w poszczególnych gminach obszaru – Wzrost liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych (głównie stowarzyszenia) – rozwój integracji i aktywności obywatelskiej – Wzrost frekwencji wyborczej i jej wyższy poziom w stosunku do średniej krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> – Dysproporcje w dostępie do infrastruktury technicznej – Słabo rozwinięta sieć kanalizacji i wodociągowa – Bardzo niski poziom zgazyfikowania – Mała liczba lokali socjalnych – Brak rozwiniętej infrastruktury hydrotechnicznej na Odrze – Słaba infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna – Niekorzystna dynamika ruchu turystycznego – Brak działań promujących ruch turystyczny – Zła kondycja zabytków kultury materialnej – Brak infrastruktury do aktywnego spędzania wolnego czasu (kąpieliska ogólnodostępne) – Niedostateczny poziom infrastruktury kulturalnej (brak odpowiednich obiektów lub zły stan techniczny istniejących) – Niski poziom czytelnictwa – Mało rozwinięty sektor NGO w rdzeniu obszaru – Wzrost liczby świadczeń pomocy społecznej (szczególnie zasiłki okresowe)

<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost liczby placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej – Obecność placówki leczenia stacjonarnego (Brzeskie Centrum Medyczne) – Dostęp do leczenia specjalistycznego i konsultacji w miastach wojewódzkich ze względu na dogodne położenie 	<ul style="list-style-type: none"> – Duże dysproporcje pomiędzy gminami związane z atrakcyjnością osiedleńczą obszaru – Brak dostatecznej liczby miejsc w placówkach dla dzieci w wieku do lat 3 (brak placówek w gminach wiejskich)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Subregion Brzeski jako brama pomiędzy Opolszczyzną i Dolnym Śląskiem, dzięki położeniu na terenie dwóch województw – wykorzystanie go dla rozwoju współpracy międzyregionalnej – Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie ważnych projektów inwestycyjnych i społecznych: fundusze strukturalne Unii Europejskiej, programy krajowe – Utrzymywanie się trendu wzrostowego w zakresie liczby budynków mieszkalnych i wydłużającej się czynnej sieci kanalizacyjnej, co sprzyja osiedlaniu się na danym obszarze – Duża liczba obiektów (w tym zabytków kultury materialnej) możliwych do przeprowadzenia rewitalizacji i wdrożenia nowych funkcji – Możliwości rozwojowe branży turystycznej, która w perspektywie długoterminowej może stać się istotnym elementem regionalnej gospodarki - wzrost zainteresowania turystów obszarem o cennych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i licznych zabytkach – Rozwój bazy gastronomiczno-hotelarskiej, promocja agroturystyki i ekoturystyki - widoczne są korzystne zmiany w trendach turystycznych (chęć obcowania z naturą) dające szansę na dynamiczny rozwój turystyczny subregionu – Integrowanie i istniejących i nowych szlaków turystycznych pieszych i ścieżek rowerowych oraz łowisk wędkarskich na terenie Subregionu Brzeskiego oraz wspólna promocja oferty turystycznej i atrakcji turystycznych (przyrodniczych i kulturowych), lobbing na rzecz utworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> – Położenie Subregionu Brzeskiego granicach administracyjnych dwóch województw (opolskiego i dolnośląskiego), co może rodzić potencjalne komplikacje w kontekście finansowania zintegrowanych inwestycji terytorialnych – Wysoka konkurencja prężnie działających, rozwiniętych ośrodków turystycznych w Polsce w zakresie przyciągania turystów (niewielkie zainteresowanie ofertą turystyczną Subregionu), – Brak motywacji samorządów i organizacji pozarządowych do zawiązywania szerokiej współpracy (wzajemne niezrozumienie potrzeb, ambicje poszczególnych podmiotów i ich liderów, brak doświadczenia NGO w partnerskim realizowaniu projektów, nowoczesnym zarządzaniu projektami społecznym i aplikowaniu o środki) – Konieczność zapewniania wkładów własnych do przygotowywanych projektów, przy stosunkowo niewysokich budżetach członków Subregionu – Trudności związane z finansowaniem inwestycji komunalnych (brak wolnych środków budżetowych, ograniczenie subwencji zewnętrznych, spadek dochodów budżetu z podatków) – Preregulowany system prawny – dalszy wzrost poziomu złożoności i komplikacji prawa oraz tworzenie niejednoznacznych przepisów i częste zmiany w systemie prawnym – Dalszy wzrost obciążenia samorządów – cedowanie większej liczby zadań na gminy bez jednoczesnego zapewniania środków finansowych na ich realizację, przyczyniająca się do stałego spadku możliwości inwestycyjnych samorządów

<p>Nadodrzańskiego Parku Krajobrazowego „Dolina Odry II”</p> <ul style="list-style-type: none">– Polityka Unii Europejskiej nastawiona na odnawialne źródła energii daje szansę na zachowanie dobrego stanu środowiska naturalnego– Podjęcie działań dostosowawczych w zakresie polityki prorodzinnej – rozwój placówek opieki nad dziećmi do 3 r.ż., co umożliwi godzenie życia zawodowego z rodzinnym i powrót matek do pracy	<ul style="list-style-type: none">– Niezróżnicowana struktura osadnicza – blisko 98% powierzchni subregionu znajduje się na terenach o charakterystyce wiejskiej
--	--

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obszaru funkcjonalnego Subregionu Brzeskiego wskazano sześć obszarów problemowych, stanowiących istotne wyzwania rozwojowe dla Subregionu Brzeskiego, będące jednocześnie przyczynkami do zaprojektowanej logiki interwencji stanowiącej rdzeń opracowania. Poniżej wskazano te, które w sposób bezpośredni korespondują z niniejszym obszarem tematycznym planu działań:

- Wymagające wzmocnienia zaplecze usług społecznych i ochrony zdrowia. Na obszarze Subregionu Brzeskiego zidentyfikowano znaczące braki w zakresie infrastruktury i usług służących osobom wymagającym wsparcia społecznego ze względu na wiek, niepełnosprawność czy sytuację materialną (głównie dzieci i osoby starsze, które nie są w stanie same zaspokoić swych potrzeb i zależne są od pomocy z zewnątrz). Przede wszystkim brak w Subregionie, a zwłaszcza w gminach wiejskich, dostatecznej liczby miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3. Poza infrastrukturą żłobkową, istnieje zapotrzebowanie na poszerzenie usług placówek przedszkolnych (co potwierdzają wyniki badań ankietowych) oraz domów opieki dla seniorów, co do których rozpoznano znaczny deficyt. W związku ze zdiagnozowanymi problemami, na obszarze Subregionu istnieje także potrzeba budowania lokali socjalnych. Istotne deficyty zidentyfikowano również w odniesieniu do usług publicznych w zakresie ochrony zdrowotnej. W szczególności należy tu zasygnalizować potrzebę wzmocnienia i unowocześnienia zasobów technicznych szpitala oraz poprawę efektywności zarządzania wiodącą placówką na obszarze Subregionu. Trzeba zaznaczyć, że ten aspekt usług opieki zdrowotnej był również mocno sygnalizowany przez mieszkańców uczestniczących w badaniach sondażowych.

-
- Słaba oferta zaplecza infrastruktury rekreacji, rozrywki i kultury – z jednej strony niedostateczne są warunki dla wypoczynku i aktywności sportowej oraz kulturalnej mieszkańców Subregionu, z drugiej zaś brak atrakcyjnych propozycji w tym zakresie ma przełożenie na malejącą atrakcyjność turystyczną obszaru funkcjonalnego. Niekorzystna jest dynamika ruchu turystycznego w Subregionie mierzona liczbą udzielonych noclegów, która zgodnie z danymi GUS z roku na rok spada, co świadczy o braku atrakcji, które mogłyby przyciągnąć potencjalnych odwiedzających na ten teren. Na obszarze Subregionu występuje mała liczba tanich miejsc noclegowych (schroniska młodzieżowe). Dodatkowo część działających w tej chwili obiektów nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, co – biorąc pod uwagę postępujący proces starzenia się społeczeństwa i związane z tym ograniczenia – stanowi barierę dla wielu zainteresowanych tego typu ofertą. W zakresie istniejącej infrastruktury do najistotniejszych problemów zaliczyć można m.in. zły stan techniczny basenu w Lubszy, kąpieliska otwartego w Brzegu oraz amfiteatru miejskiego w Brzegu. Problemатyczny jest ponadto brak pewnych elementów bazy turystycznej, oczekiwanej również przez mieszkańców, których funkcjonowanie na danym obszarze wpływa pośrednio na jego atrakcyjność osiedleńczą. Należą do nich zaaranżowane w poszczególnych miejscowościach ogólnodostępne punkty sportowo-rekreacyjne (np. z placami zabaw i siłowniami zewnętrznymi), ścieżki rowerowe czy szlaki piesze. Nie jest również wykorzystywany potencjał środowiskowy obszaru funkcjonalnego w postaci akwenów, które stwarzają warunki do rozwoju na tym terenie zaplecza turystyki i rekreacji wodnej (przystanie, kąpieliska, łowiska wędkarskie).
 - Utrzymujące się zagrożenie środowiska naturalnego – przeprowadzona analiza wykazała, że Subregion Brzeski wyróżnia wysoki potencjał do dynamicznego rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. Za sprawą korzystnych zmian w trendach turystycznych, obserwuje się wzrost zainteresowania turystów miejscami o cennych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i licznych zabytkach. Mimo, iż subregion cechuje mnogość atrakcji przyrodniczych i kulturowych należy położyć szczególny nacisk na ich zachowanie i zapobieganie czynnikom, które bezpośrednio im zagrażają. Jednym
-

- z nich jest wciąż niewystarczająco rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna, która wymaga jeszcze uzupełnienia na terenie wielu sołectw. Występują znaczne dysproporcje w dostępie do infrastruktury technicznej na terenie Subregionu. Zróżnicowany poziom rozwoju tej infrastruktury w poszczególnych gminach, a przede wszystkim bardzo słabo rozwinięta sieć wodociągowa, obniża również atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą obszaru. Pewne niebezpieczeństwo stwarzają także zanieczyszczone i niedrożne rowy melioracyjne. Należy także zwrócić uwagę na postępujące zniszczenia tkanki zabytkowej obszaru, której część wymaga przeprowadzenia pilnej rewitalizacji. Dziedzictwo kulturowe i potencjał z nim związany jest ściśle powiązany z bogactwem przyrodniczym regionu. Brak podjęcia działań rewaloryzacyjnych i konserwacyjnych zagraża utratą cennych zasobów dziedzictwa Ziemi Brzeskiej.
- Wysoka energochłonność gospodarki – z jednej strony niska jest wydajność energetyczna gospodarki Subregionu, która bazuje na przestarzałych technicznie metodach, nie wykorzystując w optymalnym stopniu odnawialnych źródeł energii (m.in. stosowania elektrowni wodnych), z drugiej zaś mało efektywny jest system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej. Choć w części obiektów zostały już wykonane prace mające na celu ograniczenie energochłonności, wciąż jeszcze wiele z nich wymaga kompleksowej termomodernizacji (izolacja budynków, wymiana okien, źródeł ciepła, instalacji grzewczych i inne). Dalsze odsuwanie tych działań przyczyni się do dużych strat ciepła w budynkach użyteczności publicznej, co powoduje nie tylko marnotrawstwo energii, ale generuje też znaczne straty finansowe. Nie bez znaczenia są również czynniki pozaekonomiczne, tj. negatywny wpływ na środowisko (gorsza jakość powietrza atmosferycznego) oraz nieodpowiednie warunki nauki i pracy m.in. w placówkach oświatowych.

3.2 Plany wykonawcze obrębie rewitalizacji tkanki miejskiej, kształtowania przestrzeni publicznych i zarządzania zasobami przyrodniczymi i wodnymi

Plan wykonawczy nr 2-1 Wzmocnienie i rozwój nowoczesnych usług społecznych	
Cel strategiczny 2 Budowa subregionalnego systemu zintegrowanych usług publicznych na bazie nowoczesnej infrastruktury	
Cel operacyjny 2-1 Wzmocnienie i rozwój nowoczesnych usług społecznych	
Kierunki działań	Adaptacja obiektu przy ul. Wolności w Brzegu na mieszkania socjalne Zadanie zakłada adaptację budynku po byłym internacie z przeznaczeniem na funkcje mieszkaniowe (mieszkania socjalne), a także docelowo realizację innych nowoczesnych form wsparcia (np. pomieszczenia tymczasowe lub mieszkania chronione) i likwidację tzw. baraków przy ul. Konopnickiej.
Potencjał realizacyjny działań	Na analizowanym obszarze zidentyfikowano znaczące braki w zakresie infrastruktury i usług służących osobom wymagającym wsparcia społecznego ze względu na wiek, niepełnosprawność czy sytuację materialną (głównie dzieci i osoby starsze, które nie są w stanie same zaspokoić swych potrzeb i zależne są od pomocy z zewnątrz).
Grupa beneficjentów	Beneficjenci bezpośredni: – samorządy – członkowie Subregionu Brzeskiego, – jednostki organizacyjne samorządów – członków Subregionu Brzeskiego. Beneficjenci pośredni: – mieszkańcy Subregionu Brzeskiego, – organizacje pozarządowe.
Harmonogram	2015 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Wartość planu działania: 3,5 mln zł
Potencjalne źródła finansowania	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020, – inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG), – budżet województwa,

	<ul style="list-style-type: none">– budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego,– środki funduszy rządowych,– kredyty i pożyczki (w miarę konieczności).
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none">– Powierzchnia użytkowa budynków adaptowana na potrzeby mieszkaniowe [m²],– Liczba osób zamieszkujących budynek po adaptacji na cele mieszkaniowe [os.],– Powierzchnia użytkowa zmodernizowanych obiektów [m²],– Liczba osób korzystających z funkcji mieszkań chronionych [os.],– Powierzchnia oddanych do użytku mieszkań chronionych [m²].

Plan wykonawczy nr 2-3 Wzmocnienie zaplecza usług czasu wolnego i turystyki	
Cel strategiczny 2 Budowa subregionalnego systemu zintegrowanych usług publicznych na bazie nowoczesnej infrastruktury	
Cel operacyjny 2-3 Wzmocnienie zaplecza usług czasu wolnego i turystyki	
Kierunki działań	Przebudowa amfiteatru miejskiego wraz z rewaloryzacją Parku im. Bolesława Chrobrego w Brzegu
	Zakres projektu obejmuje remont zaplecza, sceny i widowni. Obiekt zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zadanie istotne z punktu widzenia rozwoju oferty kulturalnej miejskiego obszaru funkcjonalnego Brzegu oraz zwiększenia potencjału turystycznego Subregionu. Zadanie obejmuje również rewaloryzację parku, w tym przebudowę i remont fosy, fontanny, alejek, małej architektury, wycinki i nasadzenia.
	Remont basenu w Lubszy
	Zadanie obejmuje remont basenu kąpielowego w Gminie Lubsza.
Potencjał realizacyjny działań	Na analizowanym obszarze zidentyfikowano jako jeden z problemów kluczowych słabą ofertę zaplecza infrastruktury rekreacji, rozrywki i kultury. Niedostateczne warunki dla wypoczynku i aktywności sportowej oraz kulturalnej mieszkańców Subregionu oraz brak atrakcyjnych propozycji w tym zakresie mają przełożenie na malejącą atrakcyjność turystyczną obszaru funkcjonalnego. Niekorzystna jest dynamika ruchu turystycznego w Subregionie mierzona liczbą udzielonych noclegów, która zgodnie z danymi GUS z roku na rok spada, co świadczy o braku atrakcji, które mogłyby przyciągnąć potencjalnych odwiedzających na ten teren. Część obiektów nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Nie jest wykorzystywany potencjał Subregionu w zakresie atrakcyjności turystycznej.
Grupa beneficjentów	Beneficjenci bezpośredni: <ul style="list-style-type: none">– samorządy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego,– jednostki budżetowe podległe samorządom poszczególnych członków Subregionu. Beneficjenci pośredni: <ul style="list-style-type: none">– mieszkańcy Subregionu Brzeskiego,– podmioty gospodarcze,

	– organizacje pozarządowe.
Harmonogram	2015-2020
Szacunkowy koszt realizacji	<p>Wartość planu działania: 8,7 mln zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowa amfiteatru miejskiego wraz z rewaloryzacją Parku im. Bolesława Chrobrego w Brzegu – 8,0 mln zł, – Remont basenu w Lubszy – 0,7 mln zł
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> – Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020, – Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020, – inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG), – budżet województwa, – budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego, – środki funduszy rządowych, – kredyty i pożyczki (w miarę konieczności)
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba nowych / ulepszonych produktów turystycznych [szt.], – Liczba turystów korzystających z wytworzonych / zmodernizowanych produktów turystycznych [os.], – Liczba zmodernizowanych / wyremontowanych obiektów infrastruktury turystyki aktywnej i rekreacji [szt.], – Liczba obiektów infrastruktury kultury i turystyki dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych [szt.], – Kubatura zmodernizowanych / wyremontowanych obiektów infrastruktury kultury i turystyki [m²].

Plan wykonawczy nr 3-1 Ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne	
Cel strategiczny 3 Wzrost konkurencyjności Subregionu w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze oraz zwiększenie efektywności energetycznej	
Cel operacyjny 3-1 Ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne	
Kierunki działań	Budowa lokalnej sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Lubsza Gmina Lubsza – budowa lokalnej sieci kanalizacji sanitarnej we wsi Śmiechowice, Lubicz i Nowe Kolnie z odprowadzeniem ścieków do zbiorczej stacji zlewnej.
	Budowa sieci wodociągowej w Gminie Lubsza Gmina Lubsza – budowa sieci wodociągowej – tranzytu spinającego wodociąg w Lubszy i Borucicach (stacje uzdatniania wody w Śmiechowicach i Nowym Świecie).
Potencjał realizacyjny działań	Przeprowadzona analiza wykazała, że Subregion Brzeski wyróżnia niewystarczająco rozwiniętą sieć wodno-kanalizacyjną, która wymaga jeszcze uzupełnienia na terenie wielu sołectw. Występują znaczne dysproporcje w dostępie do infrastruktury technicznej na terenie Subregionu. Zróżnicowany poziom rozwoju tej infrastruktury w poszczególnych gminach, a przede wszystkim bardzo słabo rozwinięta sieć wodociągowa, obniża atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą obszaru. Działania inwestycyjne z zakresu gospodarki wodno – ściekowej poprawią znacznie jakość życia mieszkańców, wpłyną na poprawę jakości środowiska naturalnego całego obszaru oraz przyczynią się do podniesienia konkurencyjności Subregionu Brzeskiego.
Grupa beneficjentów	Beneficjenci bezpośredni: – samorządy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego, – jednostki budżetowe podległe samorządom poszczególnych członków Subregionu. Beneficjenci pośredni: – mieszkańcy Subregionu Brzeskiego, – podmioty gospodarcze.
Harmonogram	2015-2020
Szacunkowy koszt realizacji	Wartość planu działania: 4,7 mln zł, w tym: – Budowa lokalnej sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Lubsza –4,5 mln zł,

	<ul style="list-style-type: none">– Budowa sieci wodociągowej w Gminie Lubsza – 0,2 mln zł.
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">– Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020,– Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020,– inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),– budżet województwa,– budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego,– środki funduszy rządowych (m.in.: NFOŚiGW i WFOŚiGW),– kredyty i pożyczki (w miarę konieczności).
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none">– Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (łącznie z przyłączami) [km.],– Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km],– Liczba wybudowanych przepompowni ścieków [szt.],– Liczba wybudowanych/przebudowanych oczyszczalni ścieków [szt.],– Długość wybudowanej / przebudowanej sieci wodociągowej [km],– Liczba wybudowanych / przebudowanych stacji uzdatniania wody [szt.],– Liczba utworzonych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.].

Plan wykonawczy nr 3-2 Rozwój zasobów oraz zabezpieczenie dziedzictwa kultury	
Cel strategiczny 3 Wzrost konkurencyjności Subregionu w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze oraz zwiększenie efektywności energetycznej	
Cel operacyjny 3-2 Rozwój zasobów oraz zabezpieczenie dziedzictwa kultury	
Kierunki działań	Rewaloryzacja i konserwacja zabytkowych obiektów w Gminie Lubsza
	Przeprowadzenie rewaloryzacji i konserwacji zabytkowych obiektów kościołów w miejscowościach Kościerzycy, Lubsza, Czepielowice i Michałowice na terenie Gminy Lubsza.
	Rewitalizacja zabytkowego budynku ratusza w Brzegu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół Ratusza
	Projekt dotyczy kontynuacji rewitalizacji zabytkowego budynku Ratusza Miejskiego wraz z zagospodarowaniem zabytkowego dziedzińca i Rynku wokół Ratusza.
	Budowa Domu Ludowego w Lubszy – nowoczesnej instytucji kultury
	Zadanie obejmuje budowę Domu Ludowego w Lubszy – nowoczesnej instytucji kultury.
	Rewaloryzacja zabytkowych zespołów parkowych w Brzegu
	Projekt obejmuje rewaloryzację zabytkowych zespołów parkowych w Brzegu, także w kierunku wzmocnienia atrakcyjności turystycznej oraz funkcji kulturalnych, wypoczynkowych, społecznych i rekreacyjnych).
Potencjał realizacyjny działań	Przeprowadzona analiza wykazała, że Subregion Brzeski wyróżnia postępujące zniszczenia tkanki zabytkowej obszaru, której część wymaga przeprowadzenia pilnej rewitalizacji. Dziedzictwo kulturowe i potencjał z nim związany jest ściśle powiązany z bogactwem przyrodniczym regionu. Brak podjęcia działań rewaloryzacyjnych i konserwacyjnych zagraża utratą cennych zasobów dziedzictwa Ziemi Brzeskiej. Dziedzictwo kulturowe jest istotnym czynnikiem wzrostu atrakcyjności regionu.
Grupa beneficjentów	Beneficjenci bezpośredni: – samorządy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego, – jednostki budżetowe podległe samorządom poszczególnych członków Subregionu.

	<p>Beneficjenci pośredni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mieszkańcy Subregionu Brzeskiego, – podmioty gospodarcze.
Harmonogram	2015-2020
Szacunkowy koszt realizacji	<p>Wartość planu działania: 20,4 mln zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rewaloryzacja i konserwacja zabytkowych obiektów w Gminie Lubsza – 2,4 mln zł, – Rewitalizacja zabytkowego budynku ratusza w Brzegu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół Ratusza – 9,0 mln zł, – Utworzenie Domu Ludowego w Lubszy – nowoczesnej instytucji kultury – 3,0 mln zł, – Rewaloryzacja zabytkowych zespołów parkowych w Brzegu – 6,0 mln zł.
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> – Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020, – inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG), – budżet województwa, – budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego, – środki funduszy rządowych, – kredyty i pożyczki (w miarę konieczności).
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia wybudowanych, zmodernizowanych, poddanych renowacji lub rewitalizacji obiektów, w tym parków [m²], – Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego poddanych procesom rewitalizacji, konserwacji, renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji [szt.], – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych [szt.], – Liczba nowych / ulepszonych produktów turystycznych [szt.], – Liczba obiektów/zbiorów poddanych konserwacji i / lub restauracji [szt.], – Liczba obiektów nowych / zmodernizowanych zajmowanych przez instytucje kultury [szt.], – Powierzchnia obiektów nowych / zmodernizowanych zajmowanych przez instytucje kultury [m²].

Plan wykonawczy nr 3-3 Zwiększenie wydajności energetycznej i wykorzystanie OZE	
Cel strategiczny 3 Wzrost konkurencyjności Subregionu w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze oraz zwiększenie efektywności energetycznej	
Cel operacyjny 3-3 Zwiększenie wydajności energetycznej i wykorzystanie OZE	
Kierunki działań	Rozbudowa i termomodernizacja budynków w Brzegu
	Rozbudowa i termomodernizacja Zakładu Opieki Leczniczej w Brzegu przy ul. Mossora 1
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Brzeg.
	Zielone Inwestycje Gminy Olszanka
	System efektywnego zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej w Gminie Olszanka obejmujący obiekty szkolne, przedszkola, Urząd Gminy, świetlice wiejskie. Projekt obejmuje termomodernizację poszczególnych budynków. W ramach prac przygotowawczych projekt wymaga aktualizacji lub wykonania projektów budowlanych, studium wykonalności inwestycji, dokumentacji środowiskowej, audytów energetycznych.
Potencjał realizacyjny działań	<p>Wysoka energochłonność gospodarki na obszarze Subregionu, która bazuje na przestarzałych technicznie metodach, nie wykorzystując w optymalnym stopniu odnawialnych źródeł energii. Występuje mało efektywny system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej.</p> <p>Nie podjęcie działań w tym zakresie przyczyni się do dużych strat ciepła w budynkach użyteczności publicznej, co powoduje nie tylko marnotrawstwo energii, ale generuje też znaczne straty finansowe. Nie bez znaczenia są również czynniki pozaekonomiczne, tj. negatywny wpływ na środowisko (gorsza jakość powietrza atmosferycznego) oraz nieodpowiednie warunki nauki i pracy m.in. w placówkach oświatowych.</p>
Grupa beneficjentów	<p>Beneficjenci bezpośredni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samorządy poszczególnych członków Subregionu Brzeskiego, – jednostki budżetowe podległe samorządom poszczególnych członków Subregionu. <p>Beneficjenci pośredni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mieszkańcy Subregionu Brzeskiego,

	<ul style="list-style-type: none"> – podmioty gospodarcze, – organizacje pozarządowe.
Harmonogram	2015-2020
Szacunkowy koszt realizacji	<p>Wartość planu działania: 13,4 mln zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynków w Brzegu – 10,5 mln zł, – Zielone Inwestycje Gminy Olszanka – 2,9 mln zł.
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> – Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020, – inne zagraniczne źródła finansowania (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG), – budżet województwa, – budżety poszczególnych samorządów wchodzących w skład Subregionu Brzeskiego, – środki funduszy rządowych (m.in.: NFOŚiGW i WFOŚiGW, PFRON), – kredyty i pożyczki (w miarę konieczności).
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza [szt.], – Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.], – Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej [szt.], – Moc zainstalowana produkcji energii pochodząca ze źródeł odnawialnych [MW].

Spis tabel

<i>Tabela 1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 2 Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w 2013 roku</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 3 Wskaźnik przedsiębiorczości w latach 2009 – 2013</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 4 Liczba pracujących w latach 2003-2012</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 5 Bezrobotni zarejestrowani w latach 2003-2013</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 6 Zasoby mieszkaniowe gmin – mieszkania socjalne na obszarze Subregionu Brzeskiego</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 7 Lokalny system instytucji kultury Subregionu Brzeskiego</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 8 Zasoby dziedzictwa kultury i historii Subregionu Brzeskiego</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 9 Brzeg w rankingu potencjału turystycznego w województwie opolskim</i>	<i>33</i>

Spis wykresów

Wykres 1 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem	8
Wykres 2 Udział os. fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów ogółem (2013 r.) ..	9
Wykres 3 Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w latach 2009-2013	11
Wykres 4 Podmioty w rejestrze REGON – zarejestrowane i zlikwidowane na obszarze Subregionu 2009 -2013.	12
Wykres 5 Bezrobotni zarejestrowani wg płci	14
Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.....	14
Wykres 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto - porównanie	15
Wykres 8 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100).....	16
Wykres 9 Badanie sondażowe – najważniejsze kierunki rozwoju Subregionu Brzeskiego	17
Wykres 10 Badanie sondażowe – najważniejsze przedsięwzięcia do zrealizowania w Subregionie Brzeskim	17
Wykres 11 Badanie sondażowe – najważniejsze negatywne elementy Subregionu Brzeskiego.....	18
Wykres 12 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] oraz ludność korzystająca z sieci w Subregionie Brzeskim	27
Wykres 13 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem w 2012 roku [%].....	28
Wykres 14 Korzystający z instalacji wodociągowej w ludności ogółem w 2012 roku [%]	28
Wykres 15 Osoby korzystające ze świadczeń społecznych w Subregionie Brzeskim	30
Wykres 16 Liczba korzystających z noclegów i udzielone noclegi w Subregionie Brzeskim	33
Wykres 17 Badanie sondażowe – najważniejsze przedsięwzięcia do zrealizowania w Subregionie Brzeskim	36
Wykres 18 Badanie sondażowe – najlepiej ocenione aspekty jakości życia w Subregionie Brzeskim.....	37
Wykres 19 Najkrytyczniej ocenione aspekty jakości życia w Subregionie Brzeskim.....	37
Wykres 20 Badanie sondażowe – najważniejsze pozytywne elementy Subregionu Brzeskiego	38